

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Evropská investiční banka a její role v institucionálním systému Evropské Unie

European Investment Bank and Its Role in Institutional System of the European Union

Student: Lucie Obrtelová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Iva Honová, Ph.D.

Ostrava 2014

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra evropské integrace

Zadání bakalářské práce

Student: **Lucie Obrtelová**

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6210R004 Eurospráva

Specializace: 00 Eurospráva

Téma: Evropská investiční banka a její role v institucionálním systému
Evropské unie
European Investment Bank and Its Role in Institutional System of the
European Union

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Evropská investiční banka jako součást institucionálního systému EU
3. Fungování a oblasti spolupráce Evropské investiční banky
4. Zhodnocení naplňování priorit Evropské investiční banky
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

CIHELKOVÁ, Eva. *Evropská ekonomická integrace: procesy, politiky, governance*. Praha: Oeconomica, 2011. 336 s. ISBN 978-80-245-1835-0.

DUŠEK, Jiří. *Historie a organizace Evropské unie*. 2. přeprac. a dopl. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. 284 s. ISBN 978-80-86708-95-9.

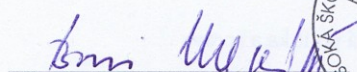
EVROPSKÁ INVESTIČNÍ BANKA. *Zpráva o činnosti 2012*. Lucemburk: Skupina Evropské investiční banky, 2013. 40 s. ISBN 978-92-861-1737-4.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Iva Honová, Ph.D.**

Datum zadání:

Datum odevzdání:

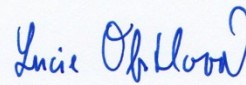
Ing. Boris Navrátil, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Daňka Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně. Přílohy č. 1 – 6 dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

V Ostravě 9. 5. 2014

.....
Lucie Obřtelová

S poděkováním za odbornou pomoc a za věnovaný čas vedoucí mé bakalářské práce
paní Ing. Honové Ivě, Ph.D.

Obsah

1.	Úvod	5
2.	Evropská investiční banka jako součást institucionálního systému Evropské Unie	7
2.1	Mezinárodní finanční instituce	7
2.2	Finanční instituce EU	8
2.3	Evropská investiční banka	8
2.4	Finanční zajištění	9
2.5	Nástroje	10
2.6	Základní úkoly	12
2.7	Působení mimo EU	12
2.8	Struktura EIB	14
2.9	Skupina EIB – Evropský investiční fond	15
2.10	Iniciativy EIB a spolupráce s institucemi EU	15
3.	Fungování a oblasti spolupráce Evropské investiční banky	20
3.1	Malé a střední podniky	20
3.2	Regionální rozvoj	22
3.3	Města a životní prostředí	24
3.4	Klima	24
3.5	Energie	25
3.6	Transevropské sítě	26
3.7	Doprava	26
3.8	Inovace	27
3.9	Dovednosti a pracovní místa	28
3.10	Činnost EIB mimo EU	28
4.	Zhodnocení naplňování priorit Evropské investiční banky	31
4.1	Vývoj objemu úvěrů	32

4.2	Vliv úvěrů na ekonomiku Evropské unie	37
4.3	Působnost EIB v České Republice	39
4.3.1	Projekt: Ostrava komunální infrastruktura	44
4.3.2	JESSICA v České republice	45
5.	Závěr.....	48
	Seznam použité literatury	51
	Seznam zkratk	58
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam tabulek	
	Seznam obrázků	
	Seznam příloh	

1. Úvod

Evropská investiční banka (dále EIB nebo Banka), jakožto banka Evropské Unie (EU) a podpůrný orgán pro vykonávání politiky hospodářské a sociální soudržnosti (politika HSS), má za hlavní cíl přispět k rozvoji vnitřního trhu EU prostřednictvím podpory životaschopných projektů v oblasti inovací, strategické infrastruktury a také efektivního využití obnovitelných zdrojů. Za důležité je považována podpora malých a středních podniků, jakožto páteře celého hospodářství EU a také podpora projektů v oblasti klimatu. Banka napomáhá harmonizovat rozdíly mezi jednotlivými regiony a své finanční prostředky a poradenství poskytuje nejen členským zemím, ale i kandidátským zemím a zemím sousedící na jihu a na východě, v afrických, karibských a tichomořských státech, stejně tak v Asii i v Latinské Americe. Priority v ohrožených regionech určuje Evropská komise (EIB, 2013f).

Komise na léta 2007-2013 vyčlenila prostředky pro Strukturální fondy ve výši 350 mld. EUR, které jsou poskytovány ve formě dotací. EIB funguje jako doplňující zdroj financí a je plně k dispozici každému státu v EU i mimo ní. Nástroje EIB se liší od ostatních nástrojů Regionální politiky nejvíce tím, že jsou to vratné finanční prostředky. Nejčastější podobou finančních nástrojů jsou právě úvěry. Ale banka se neomezuje jen na úvěry s výhodnou úrokovou sazbou, zaměřuje se i na poradenství, poskytování záruk a sdílení rizik.

Cílem práce je zhodnotit dopad Evropské investiční banky na ekonomický růst členských států Evropské Unie prostřednictvím zkoumání podílů finančních zdrojů EIB na hrubém domácím produktu (HDP), pozorováním vývoje úvěrových stropů a zhodnocení činnosti EIB v České republice na příkladech projektů.

Bakalářská práce je rozdělena na úvod, tři tematické kapitoly a závěr. První tematická kapitola *Evropská investiční banka jako součást institucionálního systému Evropské Unie* se věnuje postavení EIB, jak ve světě finančních institucí, tak v institucionálním systému EU. Nejdříve je zde popsána struktura mezinárodních finančních institucí. Poté se kapitola zabývá finančními institucemi Evropské Unie a následně přechází k Evropské investiční bance. Práce je zaměřena na okolnosti jejího vzniku, charakteristiky, role a obecných priority. Je zde popsáno finanční zajištění, nástroje, základní úkoly. Také není opominuta její působnost mimo EU a organizační struktura. První kapitolu pak uzavírá téma Skupiny EIB společně s Evropským investičním fondem a jejich společnými iniciativami. Pro účely práce je věnována zvláštní pozornost iniciativě JESSICA.

Druhá tematická kapitola nese název *Fungování a oblasti spolupráce Evropské investiční banky* a zabývá se fungováním spolupráce a oblastmi ve kterých EIB figuruje jako silný finanční partner. Nejvíce prostoru je zde věnováno malým a středním podnikům – v dnešní době nejdůležitějším motorům ekonomického růstu. Kapitola pokračuje oblastí regionálního rozvoje, na kterou navazuje oblast města a životního prostředí. Poté je pozornost věnována klimatu a energetice, transevropským sítím a dopravě. Neméně důležitá témata jsou i inovace a dovednosti a pracovní místa. Kapitulu uzavírá činnosti EIB mimo Unii.

Třetí tematická kapitola *Zhodnocení naplňování priorit Evropské investiční banky* je zaměřená prakticky na vyhodnocování, zda EIB naplňuje své priority. Pomocí porovnávání vývoje stropů úvěrů, podílů úvěrů na HDP, a také dvou příkladů využívání prostředků EIB, práce hodnotí, jak se Banka podílí na ekonomickém i sociálním rozvoji EU. Vývoj úvěrů je sledován od roku 1998, kdy začaly být informace uveřejňovány. Podrobný popis úvěrových stropů je v práci zpracován od roku 2008, kdy celý svět zasáhla finanční krize. V této kapitole se dále zkoumá, jak banka napomáhá řešit vzniklou krizi v Unii. Po té je pozornost věnována působnosti EIB v České republice a srovnání s podobnými zeměmi z hlediska počtu obyvatel a reálného růstu HDP. Nakonec se kapitola zabývá konkrétním úvěrovým projektem, který realizuje město Ostrava a také finančním nástrojem JESSICA v Moravskoslezském kraji.

V závěru jsou shrnuty výsledky, ke kterým má tato práce dojít.

2. Evropská investiční banka jako součást institucionálního systému Evropské Unie

Evropská investiční banka je součástí institucionálního systému Evropské Unie a byla založena v roce 1958. Její pravidla fungování upravuje Statut Evropské investiční banky (Statut Evropské investiční banky, 2011). Banka působí i jako mezinárodní finanční instituce a také je jedním z největších zprostředkovatelů rozvojové pomoci. Svou činností napomáhá realizaci cílů Evropské Unie, podporuje evropskou integraci, vyvážený rozvoj, hospodářskou a sociální soudržnost a inovativní ekonomiku založenou na znalostech.

2.1 Mezinárodní finanční instituce

Mezinárodní finanční instituce jsou nezastupitelným doplňkem architektury světového finančního systému (Liška, Stavárek 2003). Jejich význam nabyl důležitosti po roce 1944, kdy na základě Bretton-Woodských dohod vznikly dvě nejrespektovanější mezinárodní finanční instituce – Mezinárodní měnový fond (International Monetary Fund, IMF) a Světová banka (World Bank, WB). Regionální rozvojové banky (RRB) byly založeny na podobném principu jako mezinárodní finanční instituce, tedy na transferu prostředků nutných k investičnímu rozvoji od kapitálově bohatých ke kapitálově chudým zemím, které nemají možnost přimět soukromé investory k financování rozvojových a sociálně potřebných investic (Liška, Stavárek, 2003). Tento mechanismus funguje na získávání finančního kapitálu na mezinárodních kapitálových trzích a poté poskytování úvěrů potřebným ekonomikám za zvýhodněné sazby. Mezi banky umožňující finanční mezinárodní spolupráci řadíme dle Lišky a Stavárka (2003) Meziamerickou rozvojovou banku (vznikla v roce 1959), Africkou rozvojovou banku (1964) a Asijskou rozvojovou banku (1966). V roce 1991 vznikla Evropská banka pro obnovu a rozvoj jako reakce na potřebu transformačních procesů v postkomunistických zemích, s cílem zavést prvky tržní ekonomiky.

Mimo RRB rozlišujeme ještě takzvané sub-regionální rozvojové banky (SRRB) se specifickými cíli zaměřenými na určitý sub-region a ostatní fondy, které řeší problémy např. v oblasti integračních tendencí v regionu. Takovéto banky se liší od RRB velikostí, počtem a charakterem akcionářů, typem klientů (dlužnických zemí) nebo geografickým či sektorovým zaměřením (Liška, Stavárek, 2003). Právě Evropská investiční banka (European Investment Bank, EIB) je v Evropě nejvýznamnější svého druhu. Další významné SRRB jsou Středoamerická banka pro ekonomickou integraci (Central American Bank for Economic

Integration, CABI), Karibská rozvojová banka (Caribbean Development Bank, CDB), Severská investiční banka (Nordic Investment Bank, NIB) a jiné.

2.2 Finanční instituce EU

Evropskou Unii řídí základní orgány, které tvoří institucionální rámec EU. Podle Cihelkové (2011) k nim řadíme Evropský parlament, Evropskou Radu, Radu a Evropskou komisi, dále Soudní dvůr, Evropskou centrální banku a Účetní dvůr. Dále Cihelková (2011) rozlišuje institucionální strukturu na tyto typy orgánů.

- Hlavní aktéři rozhodovacího procesu,
- soudní a kontrolní orgány,
- **orgány se specifickými úkoly,**
- specializované agentury.

Právě orgány se specifickými úkoly jsou pro účely této práce nejvýznamnější. Jednu z podskupin tvoří finanční instituce – Evropský systém centrálních bank spolu s Evropskou centrální bankou (European Central Bank, ECB) a skupina Evropské investiční banky, tvořená EIB a Evropským investičním fondem (European Investment Fund, EIF). Zatímco úkoly ECB jsou zaměřeny na fungování platebních systémů, provádění monetární politiky s cílem udržet stabilní cenovou hladinu, spravování devizových rezerv a provádění devizových operací, EIB byla založena za účelem podporovat realizaci regionální politiky.

2.3 Evropská investiční banka

„EIB byla založena Římskými smlouvami v roce 1958 za účelem střednědobého a dlouhodobého spolufinancování kapitálových investic, které by napomáhaly vyváženému rozvoji Evropských společenství“ (Blahušiak, 2013). Pravidla fungování a poslání EIB stanovuje Statut EIB, který je připojený ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování EU. Banka je finančně autonomní orgán s vlastní právní subjektivitou v rámci struktury EU se sídlem v Lucemburku a vlastní ji 28 akcionářů – členských států EU. Prezidentem EIB je od roku 2012 Werner Hoyer (Německo).

Prostřednictvím úvěrů a záruk banka napomáhá spolufinancovat projekty veřejného zájmu, které nemohou být financovány na vnitrostátní úrovni z důvodu nedostatku potřebných zdrojů. Své finanční prostředky získává na kapitálových trzích, nikoliv z rozpočtu EU, a dále je poskytuje za zvýhodněné sazby na projekty, jež jsou pečlivě vybrány na základě těchto kritérií (Dušek, 2011, s. 142):

- musí přispívat k dosahování cílů EU,
- musí být ekonomicky, finančně a technicky smysluplné a šetrné k životnímu prostředí,
- měly by přitahovat další zdroje financování.

Většina půjček je určena na projekty realizované v EU. Zbytek své činnosti zaměřuje mimo Unii, nejvíce do kandidátských států. Svůj první úvěr mimo území Unie poskytla už v roce 1964 Řecku (EIB, 2014e), v té době ještě nečlenskému státu. Po roce 1985, kdy do této doby EIB poskytla úvěry v hodnotě 5 miliard ECU¹, objem poskytnutých úvěrů prudce rostl. **V roce 1992 se EIB stala největší veřejnou finanční institucí na světě**, protože poskytla úvěry v ročním souhrnu vyšší, než Světová banka. V roce 2004 poskytnuté úvěry v roční souhrnné výši činily přibližně 45 miliard EUR, 52 miliard EUR za rok 2012. *„Na neziskové bázi poskytuje nebo garantuje úvěry především v oblasti průmyslu, infrastruktury, telekomunikací, ochrany životního prostředí a energetiky“* (Dušek, 2011, s. 142.).

2.4 Finanční zajištění

Základní kapitál banka získává od svých akcionářů, tedy členských zemí. Podíl na základním kapitálu se určuje na základě klíče, jenž odráží jejich hospodářský význam v Unii (Dušek, 2011). Banka je oprávněná poskytovat úvěry v maximální výši dvou a půl násobku základního kapitálu². Právě proto bylo v roce 2012 velmi důležité historické rozhodnutí členských států zvýšit splacený základní kapitál EIB o 10 mld. EUR. To umožní poskytnout v letech 2013-2015 úvěry v celkové výši 200 mld. EUR. K 1. červenci 2013 činil celkový upsaný základní kapitál banky 243 mld. EUR. V příloze číslo 1 je ukázán přehled akcionářů EIB a částky splaceného základního kapitálu ke konci roku 2012.

Příloha 1 je sestavená od největších podílníků po ty nejmenší. Ekonomicky nejsilnější státy EU (Německo, Francie, Itálie, Velká Británie) poskytují největší část upsaného základního kapitálu EIB. Výše upsaného kapitálu ale nemá vliv na rozhodovací pravomoc zástupců ve vedení EIB jednotlivých zemí.

Jelikož akcionáři banky jsou státy EU, má banka nejvyšší možný rating AAA a právě proto se bance podařilo získat v roce 2012 na kapitálových trzích téměř 71 mld. EUR na svou úvěrovou činnost. To dokazuje důvěryhodnost nejen Evropské investiční banky ale také samotné EU.

¹ ECU (European Currency Unit) je předchůdce eura – měna ve stejné hodnotě.

² Za rok 2012 EIB poskytla úvěry do EU v celkové výši cca 45,3 mld. EUR. V roce 2013 pak ve výši cca 64 mld. EUR (EIB, 2014e).

2.5 Nástroje

EIB ke své činnosti používá širokou škálu nástrojů neboli *Products*. Nejdůležitějšími a také nejvíce zastoupenými typy nástrojů jsou úvěry. Nejsou to však jediné produkty, které banka nabízí. EIB dále poskytuje škálu specifických nástrojů na propojení financování investic s dalšími zdroji, poradenství, poskytování záruk a další.

Mezi nabízené produkty patří (EIB, 2014a):

- projektové úvěry na rozvoj,
- zprostředkované úvěry poskytované prostřednictvím místních bank,
- strukturované financování,
- záruky,
- projektové dluhopisy,
- investice do vlastního kapitálu a fondů,
- rizikový kapitál,
- mikrofinancování,
- sdílení rizik (RSFF)³,
- udržitelná energie (ELENA)⁴,
- Podpora „zelené“ technologie⁵,
- poradenství projektů v infrastruktuře (JASPERS)⁶,
- rozvoj měst (JESSICA)⁷,
- dopravní infrastruktura (LGTT)⁸,
- partnerství veřejného a soukromého sektoru (EPEC)⁹,
- flexibilní financování malých a středních podniků (JEREMIE)¹⁰.

³ RSFF - The Risk Sharing Finance Facility (Finanční nástroj na sdílení rizik; vlastní překlad).

⁴ ELENA - European Local ENergy Assistance (Evropská energetická pomoc na místní úrovni; vlastní překlad).

⁵ Green-Tech Demonstration support; vlastní překlad.

⁶ JASPERS - Joint Assistance to Support Projects in European Regions (Společná pomoc při podpoře projektů v evropských regionech; vlastní překlad).

⁷ JESSICA - Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas (Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí; vlastní překlad)

⁸ LGTT - The Loan Guarantee Instrument for Trans-European Transport Network Projects (Nástroj pro úvěrové záruky trans-evropské dopravní sítě projektů).

⁹ EPEC - The European Public-Private Partnerships Expertise Centre (Evropské odborné centrum pro partnerství veřejného a soukromého sektoru; vlastní překlad).

¹⁰ JEREMIE - Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises (Společné evropské zdroje pro mikropodniky a střední podniky; vlastní zpracování).

Pro účely práce jsou představeny čtyři základní typy nabízených produktů. Další nástroje, které jsou poskytovány ve spolupráci s některými institucemi, budou představeny posléze.

Přímé úvěry

Tyto úvěry jsou určeny na projekty, jejichž celkové investiční náklady přesahují 25 mil. EUR. Takovýto úvěr může pokrýt až 50 % celkových nákladů projektu. Zároveň úvěr od EIB bývá impulzem pro další investory. Přímé úvěry jsou poskytovány na projekty převážně veřejného charakteru, ale není výjimkou ani projekt soukromého sektoru.

Projekty musí splňovat cíle EIB a zároveň musí být ekonomicky, technicky, finančně a environmentálně udržitelné. Zpravidla to jsou investice v oblasti průmyslu (s dobou splatnosti obvykle 12 let) nebo infrastruktury (s dobou splatnosti 20 let). Obecný projektový cyklus čerpání úvěrů je znázorněn v příloze 2.

Globální úvěry

Zprostředkované úvěry neboli globální úvěry jsou určeny pro malé a střední podniky, kdy celkové náklady projektů nepřesahují 25 mil. EUR. Podniky nežádají o úvěr přímo EIB, ale domovskou banku, která je prostředníkem. V České republice jsou to například Česká spořitelna a.s., ČSOB a.s., UniCredit Bank Czech Republic a.s., Českomoravská záruční a rozvojová banka a.s. (*Financial Intermediaries in Czech Republic, 2013*) a další, které jsou uvedeny v příloze 3. Zprostředkující banky se podílí na úvěru ekvivalentní částkou. Půjčky jsou poskytnuty opět projektům, které splňují cíle EIB. Podmínky pro poskytnutí jsou nastavovány individuálně, dle potřeb a možností MSP. Rozhodnutí o udělení či zamítnutí úvěru je jen na zprostředkujících institucích a dlužník nemá žádný smluvní vztah se skutečným věřitelem, tedy s EIB.

Záruky

EIB poskytuje záruky velkým i malým projektům, zejména z toho důvodu, že takovýto projekt přiláká další investory. V některých případech může být záruka EIB více žádaná než úvěry z důvodu větší přidané hodnoty investice a sníženého rizika. Projekt se zárukou z EIB je pro investory a další věřitele informací, že se jedná o projekt se spolehlivou garancí.

Strukturované finanční nástroje

Na základě tohoto nástroje se podporují projekty s vysoce rizikovým kapitálem v prioritní oblasti Transevropských dopravních a energetických sítí (TEN-T a TEN-E) a další

infrastruktury, znalostní ekonomiky, energie a malých a středních podniků. Tato forma podpory kombinuje několik nástrojů najednou.

2.6 Základní úkoly

Základní úkoly Evropské investiční banky jsou nastaveny tak, aby napomáhaly realizaci regionální/strukturální politiky. Rozdělení základních úkolů spočívá na (Dušek, 2011, s. 142):

- pomoc méně rozvinutým oblastem,
- rozvoj dopravních, telekomunikačních a energetických sítí,
- ochrana životního prostředí a kvality života, podpora městského rozvoje a ochrana architektonického dědictví,
- rozvoj konkurenceschopnosti průmyslu a jeho integrace na evropské úrovni,
- podpora malého a středního podnikání,
- energetická politika – cílem je zajištění udržitelné, konkurenceschopné a bezpečné energie.

Na základě těchto úkolů si banka stanovuje své priority, které napomáhají politickým cílům Evropské Unie. Aktuálně si banka stanovila tyto čtyři priority (EIB, 2014f):

- inovace a dovednosti,
- přístup finančních prostředků pro malé a střední podniky,
- oblast klimatu,
- strategická infrastruktura.

2.7 Působení mimo EU

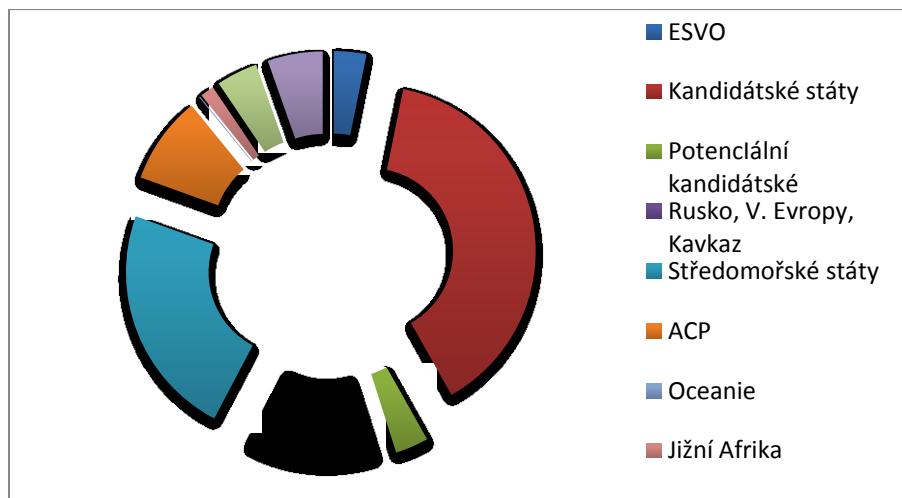
Dle Duška (2011) činnost EIB sleduje politicky stanovené cíle, takže působí nejen v EU, ale podporuje rozvojovou pomoc, působí v kandidátských státech v rámci jejich přípravy pro vstup a v dalších více než 140 zemích světa. V roce 2012 poskytla EIB na celém světě, mimo území EU, úvěry v objemu asi 7,4 mld. EUR. Rozložení objemu částek dokládá tabulka 2.1 a pro lepší názornost i obrázek 2.1.

Tab. 2.1 Partnerské oblasti EU a objem prostředků z EIB v roce 2012

PARTNERSKÉ OBLASTI	mil EUR	Největší dlužník od roku 2004
ESVO	235,7	Norsko
Kandidátské státy	2 865,0	Turecko
Potencionální kandidátské	241,0	Ukrajina ¹¹
Rusko, V. Evropy, Kavkaz	934,1	-
Středomořské státy	1 689,5	Maroko
Afrika, Karibik, Pacifik	636,8	Nigérie ¹²
Oceánie	7,5	-
Jižní Afrika	100,0	JAR
Střední a Jižní Amerika	300,0	-
Asie	400,0	Brunej
CELKEM	7 409,6	

Zdroj: EUROPEAN INVESTMENT BANK. Annual Report 2012 a EIB – Projects Financed, 2014e; vlastní zpracování

Obr. 2.1 Partnerské oblasti EU a objem prostředků z EIB v roce 2012

Zdroj: EUROPEAN INVESTMENT BANK, Annual Report 2012; vlastní zpracování

Tabulka 2.1 a obrázek 2.1 znázorňují objemy úvěrů do partnerských zemí v roce 2012. Největší pozornost EIB věnuje právě kandidátským státům, protože tímto napomáhá vyrovnávat rozdíly, které brání kandidátským zemím vstoupit do EU. Tabulka znázorňuje i největší dlužníky vůči Bance. EIB vede některé skupiny zemí v jednom žebříčku.

¹¹ Web EIB uvádí potencionální a východní státy v jednom žebříčku.

¹² Web EIB uvádí země ACP a Oceánie v jednom žebříčku.

Pozoruhodné jsou investice v Sultanátu Brunej kam EIB soustředí největší část svých úvěrů určených do Asie.

2.8 Struktura EIB

„Hlavními orgány jsou Rada guvernérů, Správní rada, Řídící výbor a Kontrolní výbor“ (Dušek, 2011, s. 143) První tři orgány jsou rozhodovací, poslední orgán, jak už název napovídá, je kontrolní.

Rada guvernérů (Board of Governors)

Rada guvernérů se skládá z 28 představitelů členských států – obvykle ministrů financí, kdy jeden z nich je předsedou rady guvernérů. Za Českou republiku je dosazen ministr financí Andrej Babiš. Mezi základní úkoly patří stanovovat zásady úvěrové politiky banky, schvaluje roční účetní závěrku a rozvahu, rozhoduje o účasti banky na finančních operacích mimo EU, stejně tak o zvýšení základního kapitálu. Dále jmenuje členy Správní rady, Řídícího výboru a Kontrolního výboru.

Správní rada (Board of Directors)

Správní rada je složena ze zástupců členských zemí, které jmenuje Rada guvernérů a jednoho zástupce jmenovaného Komisí. Předsedá ji prezident EIB. Má výlučnou pravomoc přijímat rozhodnutí o úvěrech a zárukách. Dále zajišťuje, aby banka fungovala v souladu se Statutem EIB a se směrnicemi vydanými Radou guvernérů. *„Rozhodnutí jsou přijímána většinou sestávající z nejméně jedné třetiny členů s hlasovacím právem, kteří představují alespoň 50 % upsaného základního kapitálu“* (EIB, 2014b)

Řídící výbor (Management Committee)

Řídící výbor se skládá z 9 členů a představuje stálý výkonný orgán, řídící všechny operace banky. Dohlíží na každodenní chod banky, připravuje rozhodnutí Správní rady a zajišťuje jejich provádění. Členové jsou jmenováni Radou guvernérů na návrh Správní rady na šestileté období a zodpovídají se pouze vedení banky. Čtyři největší akcionáři – Německo, Francie, Itálie a Spojené království – jsou ve výboru zastoupeni trvale.

Kontrolní výbor (Audit Committee)

Je to nezávislý orgán zodpovídající se Radě guvernérů. Za úkol má ověřovat, zda provedené operace a účetnictví banky byly vedeny řádně a správně. Je složen z 6 členů, které volí Rada guvernérů.

2.9 Skupina EIB – Evropský investiční fond

Na základě usnesení Evropské rady byla v Lisabonu v roce 2000 založena skupina Evropské investiční banky (EIB Group) tvořená Evropskou investiční bankou a Evropským investičním fondem. „*Jejím hlavním cílem je přispět k větší konkurenceschopnosti Evropy, a to především podporou malých a středních podniků (MSP)*“ (Dušek, 2011, s. 143). Zatímco EIB se soustřeďuje na kapitálově nákladné investice, EIF se zapojuje do financování inovativních MSP. Poskytuje zejména rizikové investice MSP zaměřeným na technologie a přebírá záruky za půjčky malých a středních podniků. Fond byl založen v roce 1994 a působí v členských státech, v Turecku a ve třech státech Evropského společenství volného obchodu (ESVO) – Island, Lichtenštejnsko a Norsko. Jak uvádí Dušek (2011) největším akcionářem fondu je EIB (podíl 62 %), dále pak Komise (podíl 30 %) a další evropské finanční instituce (podíl 8 %) ¹³. Stejně jako EIB i Fond poskytuje své prostředky skrze finanční prostředníky.

2.10 Iniciativy EIB a spolupráce s institucemi EU

Spolupráce EIB, ostatních institucí Unie a jiných finančních institucí vytvořila několik finančních iniciativ, které se soustřeďují na specifické sektory či oblasti veřejného zájmu. „*Cílem zapojení finančních nástrojů je odbouráním bariér zapojit co nejvíce soukromého kapitálu a to bez nutnosti trvalého dotování projektů*“ (Hanzlík, 2013). Příloha číslo 4 poskytuje jednoduchý přehled čtyř iniciativ Skupiny EIB, které napomáhají splňovat cíle, jež si banka stanovila. EIB společně s Komisí se podílejí na všech iniciativách. Úlohy iniciativ reflektují potřebu, která vznikla z problémů financování těchto oblastí.

JASPERS - Joint Assistance to Support Projects in European Regions

JASPERS je společnou iniciativou EIB, Komise, EBRD a Německé státní rozvojové banky (KfW). „*Poskytuje technické odborné znalosti pro každou fázi projektového cyklu, která zahrnuje technické, ekonomické a finanční otázky. Je zaměřena na poskytování poradenství, zajišťuje koordinaci, rozvoj a přezkoumání projektové struktury, odstraňování překážek, vyplňování mezer a identifikaci problémů*“ (EIB, 2014d). Od roku 2006, kdy iniciativa vznikla, do konce roku 2012 se celkové investiční náklady na 550 projektů této iniciativy vyšplhaly k 60 mld. EUR.

¹³ Největším z těchto ostatních podílníků je německá KfW Bankengruppe (EIF, 2014).

Oblasti poskytování podpory (EIB, 2014d):

- trans-evropské dopravní energetické a telekomunikační sítě,
- jiné druhy dopravy, včetně silniční, železniční, říční, letecké a námořní dopravy,
- čistá městská a veřejná doprava,
- náprava životního prostředí,
- nakládání s odpady,
- energie z obnovitelných zdrojů,
- voda a hygienické služby, řízení rizik vody.

JESSICA - Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas

Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí (JESSICA) je společná iniciativa Komise, EIB a Rozvojové banky Rady Evropy (CEB). „*Členské státy mají možnost použít část svých grantů poskytnutých EU ze strukturálních fondů pro uskutečnění návratných investic do projektu, které jsou součástí integrovaného plánu udržitelného rozvoje měst*“ (JESSICA, 2008, s. 1). Tyto investice se poskytují formou vlastního kapitálu, úvěru či záruk, dále prostřednictvím fondu rozvoje měst a případně holdingových fondů. Fond rozvoje měst (FRM) představuje nástroj spolupráce veřejného a soukromého sektoru daného města. Pro účely využití tohoto nástroje fond musí mít nezávislé řízení a dostatečné zkušenosti.

Tato iniciativa nepředstavuje nové prostředky, ale spíše nový nástroj používání dosavadních zdrojů ze strukturálních fondů. Pro využití JESSICA je zapotřebí, aby členské státy do svých operačních programů zahrnuly městskou agendu.

JESSICA cílí na projekty v oblasti (Nicole Stümmler, 2014):

- regenerace brownfields,
- investice do vzdělání a zdravotnických služeb,
- obnovitelné zdroje energie v městských oblastech,
- investice v sociálně znevýhodněných oblastech,
- projekty v oblasti energetické účinnosti,
- zvýšení konkurenceschopnosti městské oblasti,
- městská infrastruktura.

Pomocí nástroje se vyplňuje tržní mezera mezi bankovními a soukromými produkty a veřejnými granty, viz Obr. 2.2. Jinými slovy, projekty mající vysokou přidanou hodnotu z hlediska státu, ale jsou rizikové z hlediska návratnosti nebo málo atraktivní z hlediska výnosu pro soukromý sektor, mají možnost získat zdroje právě přes FN. Návratnost pak zajišťuje udržitelnost financování tímto způsobem. Správci fondu pak za tuto činnost obdrží odměnu. Správcem fondu může být Evropská investiční banka, ale i soukromé finanční společnosti.

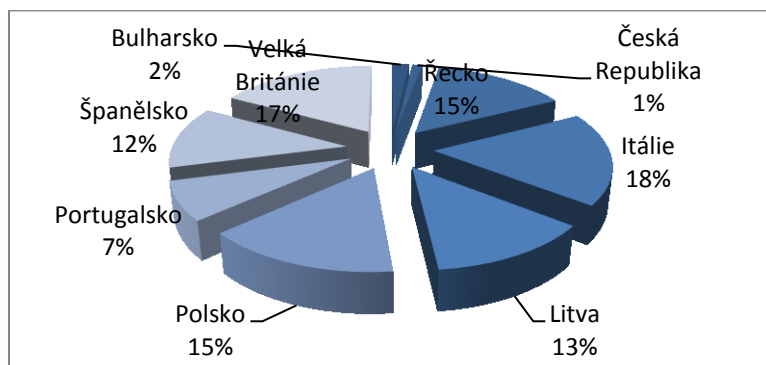
Obr. 2.2 Tržní mezera

Zdroj: Dobrá rada: Komplexní informační servis pro klienty regionální rady Moravskoslezsko, 2014

JESSICA působí v devíti členských státech Unie. Jak dokládá Obrázek. 2.3, Česká republika je se svým procentním podílem ve využití tohoto nástroje na posledním místě. Nástroj je nejvíce využíván ve Velké Británii a v Polsku. Implementace nástroje probíhá třemi způsoby.

Obr. 2.3 Podíl zemí čerpajících z JESSICA

Zdroj: Nicole Stümmler, 2014; vlastní zpracování

První způsob je sjednání holdingových fondů (Holding Funds, HFs). V současnosti v celé EU existuje 18 holdingových fondů v devíti členských státech, z toho jeden v ČR. V nich je alokováno 1,8 mld. EUR v závazcích. Druhým způsobem jsou Fondy rozvoje měst (FRM). Tyto fondy nespravuje EIB přímo. V závazcích je zde alokováno 1,5 mld. EUR. V unii funguje 43 FRM, z toho dva v ČR. O těchto fondech bude blíže psáno níže. Třetí způsob využití JESSICA je poradenství a pomoc vnitrostátním, regionálním a místním orgánům, při provádění JESSICA.

JEREMIE - Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises

JEREMIE neboli Společné evropské zdroje pro velmi malé až střední podniky je iniciativa vytvořená společně Evropskou komisí a Skupinou EIB a má za cíl zefektivnit politiku soudržnosti a pomoci její udržitelnosti. „*Iniciativa nabízí členským státům EU čerpat část svých strukturálních fondů prostřednictvím národních a regionálních řídicích orgánů pro účely financování malých a středních podniků ve formě vlastního kapitálu, půjček nebo záruk formou revolvingového a holdingového fondu, který působí jako zastřešující fond*“ (JEREMIE, 2012, s. 1).

Holdingový fond JEREMIE poskytuje finanční nástroje zprostředkovatelům, kteří jsou schopni prostředky poskytnout malým a středním podnikům. Členské státy EU vytvoří holdingový fond, který je financován ze strukturálních fondů a spravován EIF nebo jinými finančními institucemi. Prostředky, které mají tyto instituce z holdingového fondu, jsou použity na financování vzniku a rozvoje malých a středních podniků.

JEREMIE zatím působí v 10 členských státech EU¹⁴. Česká republika zatím nemá podepsanou žádnou smlouvu o působení JEREMIE.

JASMINE - Joint Action to Support Microfinance Institutions

Společná činnost na podporu mikrofinančních institucí je společná iniciativa Komise, Skupiny EIB a Evropského parlamentu s cílem pomoci nebankovním finančním institucím v rozšiřování jejich operací a maximalizovat dopad z jejich mikrofinančních produktů na rozvoj mikropodnikatelů a na snižování nezaměstnanosti v EU. Nový program Technická pomoc pro poskytovatele mikroúvěrů byl zahájen v prvním pololetí roku 2014.

¹⁴ Těmito státy jsou Bulharsko, Francie, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Malta, Rumunsko, Řecko, Slovensko.

Evropská investiční banka se řadí mezi orgány se specifickými úkoly a charakter jejích aktivit je finanční. V roce 1992 se EIB stala největší finanční veřejnou institucí na světě díky celkové sumě poskytnutých úvěrů. Do banky je vkládaná vysoká důvěra, což dokazuje i udělený nejvyšší rating AAA. Prostřednictvím EIB Unie realizuje svou rozvojovou pomoc i pomoc partnerským zemím. Ačkoliv dominantou banky jsou výhodné úvěry, na významu nabývají i finanční nástroje a poradenství. Výhoda FN spočívá v jejich specializaci. Nástroje jsou uzpůsobené specifickým potřebám dle oblasti zájmu. Nastavení podmínek odpovídá časovým i finančním možnostem projektu.

3. Fungování a oblasti spolupráce Evropské investiční banky

Evropská investiční banka hraje významnou úlohu při hospodářském oživení Evropské Unie i mimo ni. Její dlouholeté zkušenosti přispívají k obnovení hospodářského růstu zejména v těch nejohroženějších regionech. Díky EIB se při financování projektů propojují veřejné a soukromé finance a záruky, které banka poskytuje a zároveň přitahuje další investiční subjekty. I když od roku 2008 EIB poskytovala rekordní úvěry, v roce 2012 tuto aktivitu záměrně omezila, aby neztratila důvěryhodné místo na kapitálových trzích. Až po zvýšení základního kapitálu banka opět rozšířila svou činnost.

Jak již bylo psáno v úvodu, svou činností podporuje činnost sdílené politiky hospodářské a sociální soudržnosti. V roce 1988 byl původní mandát EIB rozšířen i o oblasti městské hromadné dopravy, telekomunikací, ochrany kulturního dědictví a poskytování zvláštních úvěrů malým a středním podnikům. *„Od roku 1997 EIB může přispívat i do dalších oblastí hospodářství s cílem přispívat k dosahování cílů EU v oblasti hospodářského růstu a zaměstnanosti, resp. cílů rozvojové pomoci EU zemím třetího světa, určených zvláštními dohodami“* (Hnutí DUHA, 2006, str. 2).

3.1 Malé a střední podniky

Význam malých a středních podniků a podniků se střední kapitalizací¹⁵ spočívá v jejich hnací síle každého hospodářského růstu. *„MSP představují 99 % podniků a poskytují dvě třetiny pracovních míst v soukromém sektoru v Evropě“* (EIB, 2013f, s. 14), a zároveň jsou vysoce inovativní a tudíž rychle rostoucí.

Jelikož pro takovéto podniky je mnohdy obtížné dostat se k potřebným finančním zdrojům, EIB se rozhodla svou činností podpořit dostupnost úvěrů pro MSP a podniky se střední kapitalizací. Díky finančním zprostředkovatelům, jako jsou partnerské banky, fondy, leasingové společnosti a mikrofinanční instituce, jsou poskytovány úvěry za zvýhodněné úrokové sazby. Například RaiffeisenBank snižuje úrokovou sazbu pro MSP o 0,25 % p. a.¹⁶ EIB poskytuje zdroje zprostředkujícím institucím a zprostředkovatelé je dále poskytují malým a středním podnikům, přičemž se na těchto prostředcích podílí ekvivalentní částkou ze svých zdrojů (EIB, 2013f). V roce 2012 banka poskytla pomocí zprostředkovatelů úvěry MSP o objemu 10,5 mld. EUR a za rok 2011 tato částka činila 13 mld. EUR, což byl do tohoto roku

¹⁵ Tj. společnosti, které mají více než 250, avšak méně než 3000 zaměstnanců. (Evropská investiční banka; 2013).

¹⁶ Pro porovnání ECB stanovila základní úrokovou míru na 0,25 %. Zápůjční sazbu pak stanovila na 0,75 %. (ECB, 2014).

rekordní objem úvěrů pro MSP. V říjnu 2013 byla schválená celková hodnota půjček pro MSP o objemu 14 mld. EUR. Pokud se tato částka vyčerpá, bude to největší objem peněz poskytnutých bankou malým a středním podnikům. Podnikům se střední kapitalizací byly do konce roku 2012 schváleny úvěry o objemu 1,8 mld. EUR.

EIB usiluje o zvýšení flexibility půjček, zjednodušuje postupy a vyžaduje lepší transparentnost od partnerských bank, aby poskytování úvěrů MS podnikům bylo jednodušší. Protože EIB je jedinou institucí EU, která dokáže flexibilně reagovat na potíže vzniklé krizí situací, rozhodla se vyvinout nové struktury pro poskytování dodatečných zdrojů financování pro MSP v zemích nejvíce zasažených krizí. V roce 2012 se bance podařilo zřídit speciální záruční fond v Řecku na dodatečné zdroje financování MSP.

Význam Evropského investičního fondu na podpoře MSP

Do podpory MSP je silně angažován Evropský investiční fond. Jeho iniciativy JEREMIE a CIP¹⁷ (Competitiveness and Innovation Framework Programme, Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace) a jejich nástroje pro sdílení rizik se zasloužily o poskytování rizikového kapitálu malým a středním podnikům.

Další program, který zajišťuje EIF společně s bankou a Komisí je nástroj mikrofinancování Progress. Prostřednictvím programu je umožněn přístup mikropodniků a fyzických osob k úvěrům. Tímto se podporuje samostatná výdělečná činnost a to má pozitivní dopad na zaměstnanost. „V roce 2012 činila celková angažovanost EIF v rámci tohoto programu více než 100 mil. EUR a EIF si tím vydobyl postavení nejdůležitějšího poskytovatele mikrofinancování v EU“ (EIB, 2013f, s. 15). V říjnu 2013 byly fondem schváleny investice v objemu 240 mil. EUR do operací, které by následným pákovým efektem¹⁸ měly přinést další 1 miliardu EUR na podporu MSP (CEBRE, 2013). EIF se také podílí na technické a finanční pomoci podnikům v rámci iniciativy JASMINE.

¹⁷ „Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (CIP), který se zaměřuje hlavně na malé a střední podniky (MSP), podporuje inovační činnosti (včetně ekologických inovací), zajišťuje lepší přístup k finančním prostředkům a poskytuje služby na podporu podnikání v regionech“ (Evropa, 2014).

¹⁸ Pákový efekt znamená multiplikaci vložených zdrojů. „Principem finančního pákového efektu je využití dodatečného cizího kapitálu k počáteční hodnotě kapitálu vlastního na financování investice. Výsledkem je násobení zisku či ztráty z provedené investice“ (Akcíe.cz, 2010).

3.2 Regionální rozvoj

Jelikož EIB je jedním z realizátorů regionální politiky, logicky se zaměřuje také na rozvoj zaostalých regionů. Finanční krize měla daleko větší dopad na slabší regiony EU a rozdíly mezi slabými a silnými regiony se tak ještě zvětšily. To vyvolalo potřebu ještě větší podpory, na kterou EIB může reagovat. Největší důraz je kladen na budování základní infrastruktury, která je nezbytná pro stimulaci podnikání a pro vytváření nových pracovních míst.

Na podporu regionálního rozvoje EIB poskytuje tzv. rámcové úvěry založené v roce 1985. Jde o úvěry financující rámcové programy, které realizuje národní, regionální či místní subjekt veřejného sektoru (EIB, 2013f). Rámcové úvěry se využívají na investice do infrastruktury, energetické účinnosti, dopravy nebo městské obnovy. Za rok 2012 EIB poskytla rámcové úvěry o objemu 3,7 mld. EUR. Toto číslo je ale v porovnání s předchozími lety velmi nízké. V roce 2010, kdy objem rámcových úvěrů byl na historickém maximu, činila tato částka 10,9 mld. EUR (EIB, 2012).

V době krize vznikly speciální rámcové úvěry na strukturální programy. Důvodem vzniku je skutečnost, že prostředky ze strukturálních fondů lze čerpat, pokud se místní orgány spolupodílejí na financování projektů. A pro některé orgány je to při nepříznivých hospodářských podmínkách problém. Právě úvěry na strukturální programy pomáhají překlenout chybějící zdroje, stabilizují toky investic a zpřístupňují tím finanční prostředky z EU. „V roce 2012 dosáhly úvěry na strukturální programy objemu přibližně 2,1 mld. EUR a umožnily provádění klíčových investic v různých zemích, např. na Kypru, v Portugalsku, v Maďarsku a ve Slovinsku“ (EIB, 2013f, s. 18).

EIB se zaměřuje i na země, které jsou silně postižené krizí a vytváří specializované úvěry, které pomáhají překonat nedostatek zdrojů, potíže s likviditou a poskytují poradenství na podporu strukturálních reforem.

Portugalsko

Portugalsko EU v roce 2012 podpořila finanční pomocí ve výši 740 mil. EUR. EIB dodala dalších 870 mil EUR v úvěrech. Dále se zasloužila o uvolnění dalších zdrojů z národních i Unijních prostředků. „Vyvinula také mimořádné úsilí, aby iniciovala portfoliovou státní záruku do částky 2,8 mld. EUR. Ta připravuje půdu pro nové budoucí operace v dodatečném objemu 1 mld. EUR“ (EIBf, 2013, s. 19).

Řecko

Řecku byla od EU v roce 2012 poskytnuta finanční podpora na oživení reálné ekonomiky ve výši 900 mil. EUR. Tím narostla částka poskytnuté pomoci na 240 miliard EUR, které poskytla EU i MMF. V této zemi se EIB angažovala v roce 2012 poskytováním úvěru na hospodářskou a sociální infrastrukturu. Až 705 mil. EUR poskytla na financování energetiky, vzdělávání a na podporu MSP. V témže roce vznikl speciální záruční fond pro MSP, který vznikl na popud skupiny EIB (společná iniciativa EIB, Komise a Řecka), aby uvolnil finanční prostředky a zlepšil přístup MSP ke zdrojům. Tento fond disponuje částkou 500 mil. EUR, která pochází z nečerpaných prostředků ze strukturálních fondů určených této zemi. Cílem fondu je ručit za úvěry EIB v této zemi prostřednictvím partnerských bank do výše jedné miliardy EUR.

Střední a jihovýchodní Evropa

V regionu střední a jihovýchodní Evropa byl v roce 2012 spuštěn společný akční plán zaměřený na stimulaci růstu, na němž se EIB podílela 20 mld. EUR. Na plánu se podílí také Světová banka a EBRD a disponuje celkovou částkou 30 mld. EUR. Z toho vyplývá, jak významnou úlohu hraje EIB, jejíž podíl vložených prostředků je největší. Podpora se soustřeďuje na prioritní oblasti. „*Zvláštní úsilí bude vynaloženo pro mobilizaci grantů EU, pro posílení soukromých a veřejných prostředků a pro poskytování cíleného poradenství EIB v Albánii, Bosně a Hercegovině, Bulharsku, České republice, Chorvatsku, Estonsku, Bývalé jugoslávské republice Makedonii, Maďarsku, Kosovu, Lotyšsku, Litvě, Černé Hoře, Polsku, Rumunsku, Srbsku, na Slovensku a ve Slovinsku, které jsou vesměs vážně postiženy krizí*“ (EIB, 2013f, s. 19).

Vedle úvěrů banka společně s Komisí vyvinula několik nástrojů, jak na financování z fondů tak z úvěrů. Takovou to iniciativou je JASPERS. Od vzniku iniciativy bylo schváleno ve 12 členských zemích 226 projektů, které představují investice v hodnotě 39 mld. EUR. Z toho více než 10 mld. jen za rok 2012 (EIB, 2013f).

V další řadě se EIB podílí i na podpoře evropské územní spolupráce. Nemalé prostředky vynaložila na spolupráci regionu Baltského moře, kde se zaměřuje na udržitelné životní prostředí a růst konkurenceschopnosti. Za rok 2012 podpořila 62 operací úvěry v hodnotě 7,7 mld. EUR. V regionu Podunají podpořila spolupráci úvěry o objemu 7,5 mld. EUR.

3.3 Města a životní prostředí

V Evropských městech žije 75 % obyvatel, kteří vytváří až 85 % HDP EU a přitom se spotřebovává 80 % energie a vytváří 80 % emise skleníkových plynů. To je důvod, proč města čelí novodobým výzvám v podobě hospodářské sociální a environmentální soudržnosti.

Mezi klíčové priority udržitelnosti měst patří (EIB, 2014ch):

- obnova měst, která má za cíl zlepšit kvalitu života a napomáhat sociální soudržnosti,
- zachovávat sociální, historické a architektonické dědictví měst,
- rekonstrukce staveb,
- podporovat udržitelnou infrastrukturu,
- mobilita – pomáhá lidem přesouvat se a zároveň snižovat hluk a emise do ovzduší.

Také pro ekologizaci a rozvoj měst jsou vytvořené nástroje a iniciativy. Nástroj Evropské energetické pomoci na místní úrovni (ELENA) je vytvořen společně bankou a Komisí s cílem napomáhat místním a regionálním orgánům připravit projekty energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti. ELENA pokrývá část nákladů technické podpory, což v roce 2012 činilo 12 mil. EUR. Iniciativa JESSICA do roku 2012 vypracovala 75 hodnotících studií a jejím prostřednictvím bylo podepsáno 18 dohod o holdingovém fondu v celkové hodnotě 1,7 mld. EUR, které byly rozděleny do 54 regionů (EIB, 2013f).

3.4 Klima

Boj proti klimatu je další prioritou EU v budoucnu a to se odráží i v prioritách EIB, kdy prostředky uvolněné na boj s klimatickými změnami neustále rostou. Podpora banky v kapitálově náročných projektech na snížení emisí uhlíkových plynů je jedna z největší v Evropě. Do této oblasti EIB poskytla v roce 2012 až 13 mld. EUR.

Banka v této oblasti poskytuje úvěry, vytváří partnerství (Středomořský solární plán). Spolupracuje s Komisí a dalšími institucemi na investicích v oblasti klimatu a vytváří iniciativy jako *Zelená iniciativa* (Green Initiative), *Globální fond pro energetickou účinnost a obnovitelnou energii* (Global Energy Efficiency and Renewable Energy Fund), *Evropský fond pro energetickou účinnost* (European Energy Efficiency Fund) a další. Ke společným iniciativám banky a Komise využívané při boji proti změně klimatu se řadí i ELENA, JEREMIE, JESSICA a JASPERS.

3.5 Energie

Konkurenceschopná evropská energetika přispívá k hospodářské, sociální a environmentální soudržnosti. Budování energetických transevropských sítí je jedna z klíčových priorit EU. Za rok 2012 poskytla banka úvěry do oblasti energetiky v hodnotě 4,5 mld. EUR. EIB svou pomoc orientuje na (EIB, 2014h):

- trvale udržitelný rozvoj prostřednictvím obnovitelných zdrojů energie s cílem snížit emise skleníkových plynů a závislost na omezených zdrojích energie,
- konkurenceschopnost v zásobování energií a tím vytváří skutečný evropský jednotný trh s energií, zvyšuje efektivitu a kontrolu spotřebitelských cen,
- technologie energetické účinnosti, které podporují výzkum a vývoj v oblasti energetiky,
- zabezpečení prostřednictvím diverzifikace, a to zejména pomocí domácích zdrojů tak, aby se snížilo riziko ze závislosti na vnějších dodávkách.

EIB svými úvěry podporuje inteligentní sítě a lepší skladování energie a napomáhá zlepšit využívání obnovitelných zdrojů. Za rok 2012 poskytla na financování energetických distribučních sítí včetně elektrorozvodných sítí a infrastruktury pro přepravu zemního plynu více než 3,7 mld. EUR (EIB, 2013f).

Právě podíl obnovitelných zdrojů na výrobě energie výrazně roste. EIB na podporu obnovitelných zdrojů v roce 2012 poskytla přes 2 mld. EUR, zatímco na podporu energie vyráběné z plynu poskytla jen 0,4 mld. EUR. Je pravděpodobné, že v souvislosti s aktuálním děním na Ukrajině a s novými nalezišti břidlicového plynu v Polsku, se prostředky na energii z plynu budou navyšovat. Projekty na spalování uhlí a ropy nebyly podepsány žádné. To dokládá snahu o zapojení obnovitelných zdrojů jakožto hlavních zdrojů energie budoucnosti a potlačování výroby energie z neobnovitelných zdrojů. EIB také přestala podporovat výrobu uhlovodíků. V oblasti ropného průmyslu se zaměřuje na energetickou účinnost a přeměnu energie, nikoliv na rozšiřování kapacit.

EIB vytvořila řadu nástrojů na financování oblasti energetiky. Nejdůležitějšími zdroji jsou půjčky. Dále banka vytváří partnerství s veřejným i soukromým sektorem. EIB poskytuje investice společně s fondy na projekty v oblasti klimatu a spoluvytváří již výše zmíněné iniciativy (Globální fond pro energetickou účinnost a obnovitelnou energii a Fond evropské energetické účinnosti).

3.6 Transevropské síť

Trans European Network neboli Transevropské síť slouží k dopravnímu propojení všech Evropských regionů. Tato oblast se do zájmu EIB dostala především z důvodu kapitálové náročnosti a regionální i národní investoři často nemohou sami tyto projekty realizovat. TEN podporuje hospodářskou a sociální integraci, volný pohyb osob, zboží a služeb, rozvoj méně rozvinutých oblastí, omezuje dopady na životní prostředí, dále podporuje kontakty se sousedními zeměmi, výrobu a dodávky konkurenceschopné energie, výrobu energie z obnovitelných zdrojů, efektivní a bezpečné dodávky energie.

Obecně banka může poskytovat úvěry až do 50 % celkových nákladů, v případě TEN může u některých projektů pokrýt až 75 % nákladů. EIB se ale nyní snaží prosazovat nový nástroj - projektové dluhopisy. Cílem je stimulovat financování klíčových projektů infrastruktury pomocí kapitálu získaného od institucionálních investorů, např. od penzijních fondů a pojišťoven (EIB, 2013f). Principem je, že projektové společnosti by mohly vydávat své investiční dluhopisy, které by díky mechanismu sdílení rizika zaručovala EIB společně s Komisí. Tento nástroj poté přitáhne nové investory. Počáteční záruky banky a Komise v hodnotě 230 mil. EUR tak mají přitáhnout do projektů několikanásobné zdroje od investorů na kapitálových trzích. Druhým zdrojem finančních prostředků podle EIB jsou partnerství veřejného a soukromého sektoru (Public Private Partnership - PPP). EIB, Komise a 35 zemí (kandidátských a členských) utvořila odborné centrum partnerství neboli EPEC. Svým členům pomáhá sdílením zkušeností a osvědčených postupů v oblasti PPP.

EIB se zavázala poskytnout prostředky na projekty TEN v letech 2004-2013 v minimální výši 75 mld. EUR. Jen za rok 2012 podpořila 30 projektů dopravní infrastruktury částkou 6 mld. EUR, které napomáhají obchodu vně i mimo EU, hospodářskému růstu i růstu zaměstnanosti.

3.7 Doprava

Dopravní politika je sdílenou politikou EU a i na realizaci jejích cílů se EIB podílí. Důležitost dopravního spojení se projevuje zejména v domácím i v mezinárodním obchodě a v mobilitě pracovních sil. EIB svou pomocí zaštiťuje i projekty v oblasti ekologického cestování.

I v oblasti dopravy EIB používá širokou škálu nástrojů (EIB, 2014g).

- Úvěry nabízí přímé i pomocí zprostředkovatelů při menších investicích. Pokud jsou projekty klasifikované jako TEN, mohou získat i další dodatečné úvěry,

- strukturované financování,
- nástroj pro úvěrové záruky Trans-evropské dopravní sítě projektů (LGTT),
- investiční fondy (Fond Marguerite a Evropský fond pro energetickou účinnost),
- poradenství (v rámci iniciativ JESSICA, JASPERS, PPP).

3.8 Inovace

Výzkum, vývoj a inovace (VVI) jsou nejdůležitějším motorem hospodářského růstu, protože zvětšují potencial ekonomik. V době krize jsou tyto oblasti nejvíce ohrožené, jelikož vládní škrty se často projeví nejdříve v tomto odvětví. Proto EIB pokládá za podstatné podporovat podniky zaměřující se na VVI, na vysoké školy a přenos informací mezi univerzitním a soukromým sektorem. V době krize role EIB společně s EIF je o to výraznější, neboť soukromé investiční fondy se zdráhají přebírat rizika spojená s touto oblastí. Celkově EIB uzavřela za rok 2012 úvěry podporující znalostní ekonomiku ve výši téměř 9 mld. EUR.

Z tohoto důvodu EIB zahájila tvorbu nových produktů, které mají zajistit efektivní přenos inovací do praxe a zabránit strukturálním nedostatkům.

Podle EIB je budoucnost dlouhodobého ekonomického růstu v digitálním hospodářství. Informační a komunikační technologie (IKT) mají v letech 2006-2015 přispět k vytvoření až 2,1 milionů pracovních míst. EIB si klade za cíl podpořit investice v prioritní oblasti telekomunikačních technologií, čímž naplní cíle Digitální agendy¹⁹. Nejvíce prioritními oblastmi jsou především super rychlý internet, mobilní internet a cloud computing²⁰. „V rámci financování inovací poskytla EIB v roce 2012 na investice do informačních a komunikačních technologií úvěry v objemu 1,5 mld. EUR“ (EIB, 2013f, s. 9).

V roce 2012 EIF spustil nástroj pro sdílení rizik (RSI) s cílem povzbudit banky k poskytování úvěrů a leasingů malým a středním podnikům, které realizují projekty v oblasti výzkumu, vývoje a inovací (EIB, 2013f). Do konce roku 2012 byly podepsány transakce

¹⁹ „Digitální agenda pro Evropu je jednou ze sedmi vlajkových iniciativ prorůstové Strategie Evropa 2020. Tento plán pro digitalizaci evropské ekonomiky představila Komise v roce 2010. Jejím cílem je především rozšíření výhod digitálního světa na co nejširší okruh evropských občanů a podniků“ (Euractive, 2013).

²⁰ Cloud computing je sdílení hardwarových i softwarových prostředků pomocí sítě.

o objemu 345 mil. EUR. Další oblastí, která je pro rostoucí ekonomiku důležitá, je vzdělání. EIB do roku 2012 podpořila vzdělání úvěry o objemu 1,5 mld. EUR.

3.9 Dovednosti a pracovní místa

Tato priorita je zaměřena zejména na zaměstnanost mladých lidí. Nezaměstnanost mladých v posledních letech v EU prudce vzrostla a stala se hrozbou. EIB společně s EIF zahájila novou iniciativu Dovednosti a pracovní místa – Investice pro mládež (Skills and Jobs – Investing for Youth) s cílem zvýšit pracovní příležitosti mládeže prostřednictvím podpory MSP a zlepšit vzdělání a odbornou přípravu prostřednictvím investic do vzdělávání. Pro rok 2013 EIB vyčlenila na tuto oblast 6 mld. EUR.

3.10 Činnost EIB mimo EU

Evropská investiční banka působí po celém světě a svou činností se řadí mezi nejvýznamnější poskytovatele rozvojové pomoci. V první řadě se soustředí na pomoc státům, jež mají s EU uzavřeny asociační smlouvy, tedy kandidátským státům (Turecko, Srbsko, Černá Hora, Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Island). Dále spolupracují s partnerskými zeměmi v Asii, Latinské Americe a s Jihoafrickou republikou. Finanční operace v těchto oblastech jsou prováděny formou záruk z rozpočtu EU, které v období 2007 – 2013 pokrývají částku 29 mld. EUR. „*Mandáty pro operace EIB v těchto regionech jsou platné do roku 2013*“ (EIB, 2013f, s. 29). Prostředky jsou určeny na opatření v oblasti klimatu a pomoc zemím jižního Středomoří, stejně tak na projekty stimulující růst.

„*Mandát pro poskytování úvěrů africkým, karibským a tichomořským zemím (země AKT) a zámořským zemím a územím (ZZÚ) spadá pod dohodu z Cotonou, která upravuje vztahy EU s těmito partnerskými zeměmi*“ (EIB, 2013f, s. 29). Poslední obnova smlouvy proběhla v roce 2010. V rámci této pomoci finanční prostředky plynou z rozpočtu států EU prostřednictvím Evropského rozvojového fondu a EIB přispívá vlastními zdroji.

Kandidátské země

Za rok 2012 byly poskytnuty úvěry přistoupivším zemím v objemu 3,1 mld. EUR. Tyto prostředky mají napomáhat přiblížení se hospodářským a sociálním standardům Unie. Za tímto účelem byl v roce 2009 zřízen Investiční rámec pro západní Balkán (Western Balkans Investment Framework, WBIF), za jehož založení se podepsaly EIB, Komise, EBRD a Rozvojová banka Rady Evropy. Formou grantů poskytuje prostředky na investice do prioritní infrastruktury. Do konce roku 2012 byly poskytnuty granty o objemu 279 mil

EUR, které motivovaly mezinárodní finanční instituce poskytnout další úvěr v hodnotě 7,7 mld. EUR.

Země jižního Středomoří a země na Východě

Na základě partnerství z Deauville, které bylo vytvořeno na pomoc v přechodu k demokracii a hospodářské transformace po arabském jaru, byly stanoveny hlavní priority banky v zemích jižního Středomoří (Alžírsko, Egypt, pásma Gazy/západní břeh Jordánu, Izrael, Jordánsko, Libanon, Maroko, Tunisko a Libye). V tomto regionu EIB za rok 2012 podepsala úvěry ve výši 1,7 mld. EUR, které jsou určeny na podporu soukromého sektoru a infrastrukturu. Jediná země, která se nedočkala podpory, je stále Sýrie, jelikož zde stále probíhají nepokoje a na tuto zemi jsou uvaleny sankce. *„V zemích sousedících s EU na východě (Ukrajina, Moldavsko, Gruzie, Arménie, Ázerbájdžán a Rusko) poskytla EIB v roce 2012 více než 900 mil. EUR a podpořila zde zejména přístup malých podniků ke zdrojům financování a projekty strategické infrastruktury“* (EIB, 2013f, s. 30). I zde byl zřízen speciální Nástroj pro partnerské země na východě (Eastern Partners Facility, EPF).

Vytváření partnerství pro rozvoj

Evropská investiční banka velmi často spojuje své síly, jak s unijními institucemi, tak s neunijními. Stává se pravidlem, že Granty EU jsou kombinovány s prostředky z banky, pro dosažení efektivnějších výsledků. Banka se také zapojuje do platformy EU pro vnější spolupráci a rozvoj, čímž tato spolupráce získává další zdroje financí na činnost v partnerských zemích. Další instituce, která je takřka pravidelným partnerem EIB je EBRD. Společnými prostředky napomáhají rozvoji zemí na východě Evropy, stejně tak v jižním Středomoří. V roce 2012 tyto dvě banky společně s Evropskou službou pro vnější činnost a Evropskou komisí podepsaly memorandum o partnerství mezi Uníí a Ruskem. Mezi úzké kooperující instituce patří francouzská agentura Agence Française de Développement a německá veřejná banka Kreditanstalt für Wiederaufbau, se kterými EIB vytvořila iniciativu „vzájemné důvěry“.

Tab. 3.1 Výsledky činnosti EIB mimo EU v roce 2012

	Hodnota v mil. EUR	Počet projektů
EAST	1 077	15
ALA	1 114	12
ACP	1 128	25
MED	1 176	14
Pre-Accession	3 022	27
CELKEM	7 517	93

Zdroj: EUROPEAN INVESTMENT BANK. 'Results financing' EIB operations outside the EU, 2013; vlastní zpracování

Tabulka 3.1 uvádí, kolik projektů a v jaké celkové hodnotě EIB pomohla financovat svými úvěry v roce 2012. Údaje jsou uvedeny za každou partnerskou oblast zvlášť a v posledním řádku je celková hodnota výsledku činnosti. EAST představuje partnerství zemí na východě, ALA jsou země v Asii a v Latinské Americe, ACP pak země Africké, Karibské a v Pacifiku. Pre-Accession, jsou pak země chystající se přistoupit do EU. V těchto zemích je aktivita EIB nejvýraznější, jak z hlediska počtu projektů, tak zejména dle hodnoty uzavřených úvěrů. Důvod je zřejmý, neboť je potřebné, aby se tyto země co nejrychleji vyrovnaly úrovni zemí EU a mohly tak přistoupit do společenství.

Zaměření činnosti EIB se odvíjí od nastavených priorit. Pro vytyčené oblasti jsou navrženy nebo už implementovány finanční nástroje, na kterých se podílí i Komise. Největší pozornost je od krize v roce 2008 věnována malým a středním podnikům a podnikům se střední kapitalizací. Nastavené priority jsou provázány se strategií Evropa 2020.

4. Zhodnocení naplňování priorit Evropské investiční banky

Tato kapitola se zabývá dopady činnosti Evropské investiční banky, konkrétními projekty a také porovnáním vývoje intenzity úvěrových aktivit EIB. Jinými slovy, kapitola porovnává vývoj poskytnutých zdrojů za jednotlivá období do daných sektorů a určených regionů. Kapitola se zaměřuje na období 2008 až 2012 respektive 2013, jelikož právě finanční krize představuje pomyslný „zlomový bod“ a rok 2012 je posledním rokem s nejaktuálnějšími úplnými daty a informacemi. Pro ilustraci vývoje jsou zmapována také data z předchozího období v následujícím textu a zdokumentovány v příloze 5.

Evropská investiční banka se podílí na strategii růstu a obnovy. V současné době je zaměřená na státy, které byly nejvíce postižené krizí a na odvětví, které podporují ekonomický růst nejefektivněji. Kromě tradičních úvěrů své úsilí banka věnuje i novým iniciativám, které umožňují inovativní řešení strukturálních problémů v ekonomikách jednotlivých zemí. Vzhledem k přetrvávající nejistotě jsou úvěrové cíle uváděny s 10 % rezervou (blíže viz podkapitola 4.1). Svou činností se snaží naplňovat šest prioritních cílů (EIB, 2013f):

- podpora hospodářské a sociální soudržnosti,
- podpora malých a středních podniků (MSP),
- ochrana životního prostředí a podpora udržitelných společenství,
- inovace a znalostní ekonomika,
- rozvoj transevropských dopravních a energetických sítí,
- udržitelná, konkurenceschopná a bezpečná energie.

Investiční strategie banky je úzce propojena s politickými cíli EU, které korespondují s Evropským semestrem. Poté, co Komise vydá svá doporučení pro jednotlivé členské země, EIB začne pružně reagovat na nově vzniklé potřeby problémových států. Zároveň své největší úsilí uvnitř EU věnuje podpoře MSP, jejichž podpora v dřívějších letech nereflektovala jejich důležitost. Díky aktivitám EIB získalo přímou i nepřímou podporu 230 000 podniků, které zaměstnávají až 2,8 milionů osob v celé Evropě (Skupina EIB: rozhodná reakce na krizi, 2014).

4.1 Vývoj objemu úvěrů

Úvěrové cíle jsou v předstihu nastavovány managementem banky a zároveň EIB reaguje na aktuální poptávku po úvěrech na trhu. V současné ekonomické situaci v Unii se těžko odhaduje, jaká bude skutečná poptávka po úvěrech z EIB a proto jsou stropy navrhovány s 10 % rezervou (OPERATIONAL PLAN 2014-2016, 2013). Od roku 1998 se úvěrové stropy vyvíjely pozvolným kontinuálním tempem (Příloha 5). Růst úvěrových stropů se zastavil až v roce 2005, kdy částka dosáhla téměř 47,5 mld. EUR. V roce 2006 úvěrové stropy mírně klesly na 45,7 mld. EUR. Poté úvěrové stropy opět stoupaly.

Podrobný vývoj objemu úvěrů od roku 2008 nám ukazuje tabulka 4.1. V roce 2008 byl zaznamenán vzrůst o 10 mld. EUR oproti roku předchozímu a to z důvodu rychlé reakce banky na právě začínající finanční krizi v EU. V roce 2009 byly úvěrové stropy opět prudce navýšeny o 21,5 mld. EUR, což je největší skok úvěrových zdrojů za celé sledované období. Od roku 2010 částka úvěrů do EU postupně klesala až do roku 2012, přestože objem celkových úvěrů kolísal. Toto navyšování úvěrových stropů si ale v následujících letech vybralo svou daň. Banka byla nucena v roce 2011 svou úvěrovou aktivitu snížit – konečná částka spadla na 60,8 mld. EUR. Za rok 2012 banka poskytla úvěry ve výši 52,2 mld. EUR. Po navýšení základního kapitálu, je EIB opět připravena zvyšovat konečné částky poskytovaných zdrojů. To se projevilo už v roce 2013, kdy celková výše úvěrů přesáhla částku 71 mld. EUR. Oproti předchozímu roku to je nárůst o téměř 19,5 mld. EUR a oproti roku 2008 dokonce o 13,5 mld. EUR.

Tab. 4.1 Zeměpisné členění úvěrů z podepsaných finančních kontraktů v letech 2008-2012

		EU	Partnerské země	Celkem
2008	mil EUR	51 480	6 145	57 625
	%	89,3	10,7	100
2009	mil EUR	70 505	8 597	79 102
	%	89,1	10,9	100
2010	mil EUR	62 974	8 786	71 760
	%	87,8	12,2	100
2011	mil EUR	53 750	7 129	60 880
	%	88,3	11,7	100
2012	mil EUR	44 749	7 410	52 159
	%	85,8	14,2	100
2013	mil EUR	64 019	7 717	71 736
	%	89,2	10,8	100

Zdroj: EUROPEAN INVESTMENT BANK. Annual Report 2012, 2011, 2010, 2009, 2008, a Financing operations in 2013; vlastní zpracování

Co se týče partnerských zemí, v prvním zaznamenaném roce byl poměr úvěrů do této oblasti mnohem vyšší než v posledních letech. Z celkové částky 29,5 mld. EUR v roce 1998 bylo 14,9 % určeno pro partnerské země. Od roku 1999 do roku 2003 se alokace dělila na *Partnerské země* a *Přistupující a kandidátské země*. V roce 1999 se poměr alokace mírně snížil na 12,6 %. Až do roku 2002 celková částka úvěrových stropů do partnerských zemí rovnoměrně rostla, ale procentní podíl na celkovém úvěrovém stropu rostl. V roce 2003, těsně před největším rozšířením EU, byly podepsány úvěry do kandidátských zemí za téměř 4,6 mld. EUR, do ostatních partnerských zemí za 3,6 mld. EUR a celkový poměr obou oblastí ke konečné částce činil 19,2 %.

Od roku 2004 se oblast kandidátských zemí opět zaznamenává pod společnou oblastí partnerských zemí. Vývoj úvěrových stropů kopíruje vývoj stropů v EU, až na výjimku v roce 2006, kdy alokace do EU se snížila, kdežto do partnerských zemí mírně narostla. Prudké skoky v letech 2008 a 2009 byly učiněny i zde. Jak uvádí tabulka 4.1, od roku 2008 do roku 2010 rostla částka poskytnutých zdrojů a rostl i poměr vůči celkovému objemu. V roce 2011 je zaznamenán pokles hodnoty i poměru. Překvapivé může být mírné navýšení úvěrů v roce 2012, kdy procentně převyšuje stavy předešlých let. V roce 2013 je sice poměr úvěrů do partnerských zemí v porovnání s předchozím rokem menší, ale v absolutní částce je objem úvěrů vyšší. To je způsobeno právě vyšším celkovým objemem úvěrů v roce 2013.

Vliv navýšení základního kapitálu na splňování priorit a vývoj úvěrových stropů

Navýšení základního kapitálu v roce 2012 mělo zásadní vliv na úvěrovou činnost EIB, včetně predikce úvěrových stropů na následující roky. Ze Společné zprávy Evropské komise a Evropské investiční banky (2013) vyplývá, že během prvních pěti měsíců roku 2013, se objem schválených úvěrů oproti stejnému období z roku 2012 zvýšil v průměru o 66 %. Vyšší úvěry doplňují již zmíněné nové nástroje a iniciativy, které blíže budou rozebrány dále v textu.

Navýšení kapitálu výrazně zlepšilo ukazatele rizika²¹ banky, což posílilo její postavení prvotřídního emitenta na kapitálových trzích (Společná zpráva Evropské komise a EIB, 2013) a tím svým akcionářů, tedy státům EU, přináší přidanou ekonomickou hodnotu. „Z operačního hlediska se díky navýšení kapitálu zvýšila cílová částka úvěrů připadajících na EU na rok 2013 na 62 mld. EUR (+/-10 %) a na období 2013 - 2015 vzrostla celkově

²¹ „Díky navýšení kapitálu vzrostl ukazatel kapitálové přiměřenosti EIB z 23,1 % ke konci roku 2012 na 28,0 % ke konci března 2013 a pákový poměr se ve stejném období zlepšil z 976 % na 821 %“ (Společná zpráva EIB a Komise, 2013, s. 8).

na 182 mld. EUR“ (Společná zpráva Evropské komise a Evropské investiční banky, 2013, s. 8). Pro období 2013-2015 se díky dodatečným úvěrům zvýšila cílová částka úvěrů v EU o 60 mld. EUR, tedy o 49 %.

Tyto dodatečné úvěry by měly podpořit investice v odhadované výši 180 mld. EUR. Všechny navýšené prostředky jsou určeny do prioritních oblastí, které odrážejí cíle strategie Evropa 2020 a také doporučení, která členské státy EU od Komise obdržely. Podporované projekty jsou tedy zaměřeny na inovace a dovednosti, přístup malých a středních podniků k financování, účinné využívání zdrojů a strategickou infrastrukturu.

Tabulka 4.2 Orientační objemy úvěrů v mld. EUR od EIB v EU podle strategických oblastí

Cíle veřejné politiky	Výsledek za rok 2012	Orientační údaje			Průměr 2013-2015
		2013	2014	2015	
Podpora pro malé a střední podniky	10,7	13,6	13,3	13,3	13,4
Znalostní ekonomika	8,9	11,1	10,6	10,6	10,7
Doprava (transevropské dopravní síť, udržitelná doprava)	9,3	12,5	11,8	11,8	12,0
Energie (transevropské dopravní síť, obnovitelné zdroje energie, energetická účinnost)	7,2	12,5	12,5	12,5	12,5
Obnova měst, zdravotní péče	2,3	2,9	2,7	2,7	2,8
Životní prostředí a „neprůřezové“ cíle v oblasti soudržnosti a klimatu ²²	6,1	9,5	9,1	9,1	9,3
Celkem (v EU)	44,7	62,0	60,0	60,0	60,7

Zdroj: Společná zpráva Evropské komise a EIB, 2013; vlastní zpracování

Tabulka 4.2 představuje strategické oblasti, na které EIB poskytuje úvěry a uvádí výsledné (rok 2012) a orientační objemy schválených úvěrů do roku 2015. Z hodnoty na léta 2013 až 2015 jasně vyplývá, že se očekává aktivnější úvěrová činnost, než v roce 2012. To potvrzuje význam navýšení základního kapitálu, které vedlo k snadnější cestě k novým zdrojům, následně poskytnutých žadatelům.

²² Projekty, které nelze financovat na základě žádného z hlavních cílů operačního plánu banky, ale mohou být přijaty čistě podle kritérií způsobilosti v oblasti soudržnosti nebo klimatu. (Společná zpráva Evropské komise a EIB, 2013).

Tabulka 4.3 Schválené úvěry EIB v zemích, s nimiž je sjednán program pomoci (v mil. EUR).

	2011	2012	2013	
			předpoklad	podepsáno
Řecko	860	550	1500	1465
Irsko	475	505	650	680
Portugalsko	1970	871	1200	970
Kypr	180	398	200	250
CELKEM	3 485	2 324	3 550	3 365

Zdroj: Společná zpráva Komise a EIB, 2013 a HOYER, Werner. Welcome to the Annual Press Conference, 2014; vlastní zpracování

Tabulka 4.3 uvádí schválené úvěry EIB zemím, které se potýkají s největšími makroekonomickými problémy. Na základě dohody s Komisí byl sjednán program pomoci těmto nejvíce ohroženým státům v Unii, které potřebují finanční pomoc. V roce 2013 je uveden předpoklad navýšení objemů, který byl navrhnut v předchozím roce, a pro porovnání je zde i skutečný stav podepsaných úvěrů. Celková částka byla vyšší, než předpokládá. S výjimkou Portugalska a Řecka obdržely ostatní státy vyšší hodnotu úvěrů, než se plánovalo.

Pro splnění návrhů bylo potřeba zavést několik opatření, aby pomoc postiženým státům byla efektivnější. EIB zavedla balíček opatření ke zvýšení tolerance ve vztahu k riziku. Dále přisuzuje větší váhu projektům s pozitivním dopadem na zaměstnanost. Díky prioritám v oblasti infrastruktury, účinného využívání zdrojů a znalostní ekonomiky mělo v roce 2013 vzniknout půl milionu nových pracovních míst.

Také zesiluje podporu MSP prostřednictvím navýšení prostředků určených na jejich podporu. Za rok 2012 byly tyto prostředky navýšeny na 10,7 mld. EUR. Na rok 2013 bylo naplánováno navýšení na 13,6 mld. EUR. Podle Společné zprávy Evropské komise a EIB (2013) je aktuální prognóza ještě optimističtější. S předpokládaným objemem úvěrů ve výši 15,9 mld. EUR by toto pak představovalo navýšení o 49 % oproti roku 2012. Stejně tak prostředky v EIF na podporu MSP se odhadují na rok 2013 ve výši 19,1 mld. EUR. Dalším novým opatřením je nástroj na podporu obchodů v Řecku s ročním obrátem 1,5 mld. EUR, který disponuje prostředky 500 milionů EUR. Tento nástroj je vůbec prvním svého druhu. Uvažuje se i o zavedení takovýchto nástrojů pro další země, v nichž nejsou prostředky z jiných zdrojů dostupné za přiměřených podmínek. Jako další opatření byl založen revolvingový fond k investování rizikového kapitálu ve výši 7 mld. EUR, který má za cíl

překlenout mezeru na trhu vzniklou stažením institucionálních investorů. Jeho správu zajišťuje EIB společně s EIF. V souvislosti s Paktem pro růst a zaměstnanost se posiluje partnerství EIF s vnitrostátními institucemi (Společná zpráva Evropské komise a EIB, 2013).

Sdílení rizik

Navýšení kapitálu má významný dopad i na postoji EIB k riziku, tedy významnou toleranci k riziku, která se bude v návaznosti na ekonomických podmínkách dále vyvíjet. *„Objem operací na vlastní riziko s vyšším rizikem v EU – zvláštní činnosti – se má v roce 2013 navýšit na 7,8 miliardy EUR, z nichž 5,5 miliardy EUR budou vykázány v rozvaze EIB (oproti 1,5 miliardy EUR v roce 2012)“* (Společná zpráva Evropské komise a EIB, 2013, s. 2). Společně s Komisí byly vypracovány nástroje, které zvyšují dopad rozpočtu EU o úvěrové kapacity EIB k financování dalších zvláštních činností (Společná zpráva Evropské komise a EIB, 2013). Nástroje jsou účinné ve zranitelných zemích (Řecko, Portugalsko, Irsko, Kypr) a v rizikových odvětvích. *„Patří k nim finanční nástroj pro sdílení rizik, nástroj pro úvěrové záruky na projekty v oblasti transevropských dopravních sítí a nástroj pro sdílení rizik, které spravuje EIF“* (Společná zpráva Evropské komise a EIB, 2013, s. 10).

Iniciativa v oblasti projektových dluhopisů, je dalším výsledkem společného úsilí Komise a EIB. Byla spuštěna na konci roku 2012 a za úkol má posílit roli kapitálových trhů ve financování dlouhodobých investic do infrastruktury. Jen během prvního půl roku od spuštění tohoto nástroje EIB schválila devět projektů týkajících se transevropské dopravní a energetické sítě. Vedle již zmíněného nástroje na podporu obchodu v Řecku byl na návrh Komise zaveden režim na podporu MSP. Nevyužité prostředky ze strukturálních fondů byly použity na vytvoření záručního fondu pro úvěry EIB MSP. První operace podporované tímto fondem byly schváleny v roce 2013.

Využívání nástrojů by se měla v dalších letech zintenzivnit díky rámcovým programům jako např. nástroj pro propojení Evropy, program Horizont 2020, jakož i v rámci evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF).

Další dopady navýšení kapitálu na ekonomiku Unie

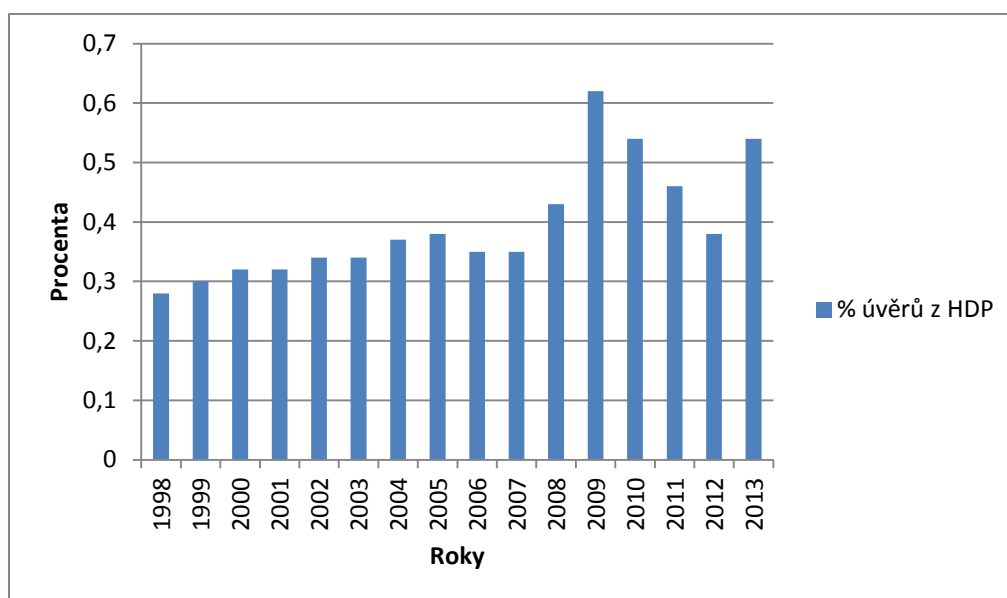
Ekonomická situace v EU se od roku 2012 opět zhoršila. Klesající trend investic do států EU se na konci roku 2012 ještě urychlil. V důsledku slabé hospodářské aktivity se zhoršila situace na pracovním trhu, v eurozóně i na úvěrovém trhu, kdy reálné objemy úvěrů nefinančním podnikům výrazně klesly. Úspěch Paktu pro růst a zaměstnanost je založen na navýšení kapitálu EIB, na větším využívání společných nástrojů EIB a Komise pro sdílení

rizik a na součinnosti EIB a EIF. Zahájením činnosti Banka posílila i svou roli při sledování projektů, které financuje v oblasti zaměstnanosti a růstu. Dále se zaměřuje na projekty s vysokou ekonomickou návratností, což dokazuje, že projekty jsou realizovány s cílem přispět k hospodářskému růstu. Nejvýraznější dopad tohoto nástroje se očekává právě v těch státech, které mají v současné době největší problémy s nezaměstnaností.

4.2 Vliv úvěrů na ekonomiku Evropské unie

Protože Evropská investiční banka není primárním zdrojem pomoci v rámci regionální politiky, její vliv na tvorbu HDP je poměrně malý. Pro zkoumání vlivu úvěrů z EIB na ekonomiku Unie, byla sestavena tabulka 4.4, která sleduje podíly úvěrů na objemu HDP Unie. V žádném ze sledovaných let nepřesahuje objem úvěrů podíl jednoho procenta. Přesto je tento ukazatel podílu úvěrů na HDP důležitý pro sledování ekonomického dopadu na Unii.

Obrázek 4.1 Podíl úvěrů z HDP

Zdroj: Zdroj: EIB, Projects Financed, 2014e a Eurostat 2014a; vlastní zpracování

Od roku 1998 až do roku 2007 byl podíl úvěrů z EIB na HDP Evropské Unie²³ cca 0,3 %. Obrázek 4.1 představuje graf vývoje podílů na HDP, kdy na vodorovné ose jsou znázorněny pozorované roky a na svislé ose procenta. Tabulka 4.4 společně s obrázkem 4.1 dokládá, že růst úvěrových stropů kopíroval i růst HDP s výjimkou roku 2006, kdy úvěrový strop mírně klesl, kdežto HDP se opět zvýšilo. V roce 2008 se zvýšenou úvěrovou aktivitou EIB se pak i zvýšil podíl na 0,43 %. Z tabulky lze vyvodit, že v roce 2009 byla Banka

²³ Za léta 1998-2003 je sledován objem HDP pro EU15, v letech 2004-2012 jsou data sledována za skupinu EU27 a v roce 2013 za skupinu EU28.

nejaktivnější. Podíl 0,62 % dokládá, že role EIB během kulminace krize nabyla na významu. Takto vysoký podíl je způsoben jednak snížením HDP, tak i zvýšením úvěrového stropu. I když v roce 2010 podíl úvěrů na tvorbě HDP klesl, pořád přesahoval půl procenta, což je větší podíl, než před krizí. Již zmíněná nutnost umírnit aktivity banky se projevila i snížení podílu v letech 2011 a 2012. V posledním sledovaném roce můžeme vidět projev nárůstu podepsaných úvěrů i v 0,54% podílu.

Vzhledem k dlouhodobě rostoucímu tempu úvěrových stropů, a tedy i podílů na tvorbě HDP, lze předpokládat, že v následujících letech hodnoty neklesnou pod předkrizovou úroveň.

Tabulka 4.4 Podíl objemu úvěrů z EIB na HDP Evropské Unie (v mil. EUR)

Rok	Úvěry od EIB pro EU	HDP EU ²⁴	% úvěrů z HDP
1998	25 116	8 924 632,9	0,28
1999	27 765	9 186 403,8	0,30
2000	30 644	9 544 686,2	0,32
2001	31 184	9 731 519,6	0,32
2002	33 443	9 845 678,9	0,34
2003	34 187	9 975 683,8	0,34
2004	39 661	10 858 084,7	0,37
2005	42 276	11 092 673,1	0,38
2006	39 850	11 465 692,3	0,35
2007	41 431	11 832 438,5	0,35
2008	51 480	11 876 417,8	0,43
2009	70 505	11 341 997,5	0,62
2010	62 974	11 571 948,8	0,54
2011	53 750	11 763 518,5	0,46
2012	44 749	11 718 326,9	0,38
2013	64 019	11 764 570,7	0,54

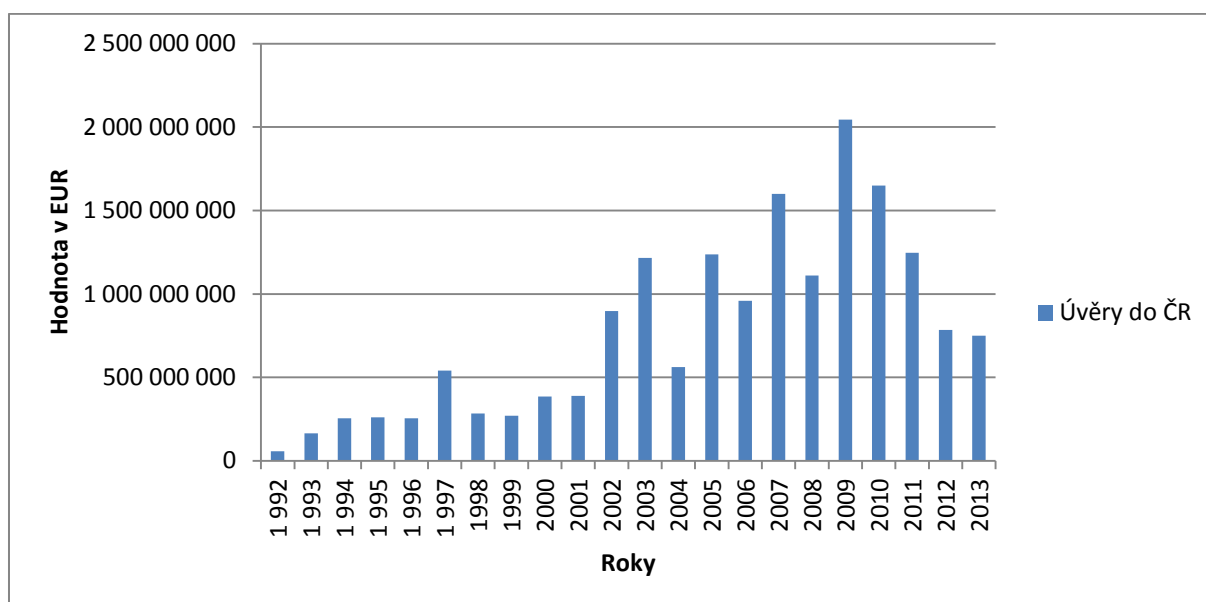
Zdroj: EIB, Projects Financed, 2014e a Eurostat 2014a; vlastní zpracování

²⁴Objem HDP v milionech eur, zřetězené objemy, směnný kurz z roku 2005.

4.3 Působnost EIB v České Republice

Od roku 1993 do začátku roku 2014 ČR vyčerpala prostředky od EIB v hodnotě 16,9 mld. EUR, čímž se stala druhým největším dlužníkem nově přistoupivších zemí v roce 2004. Tento vývoj dokumentuje obr. 4.2. První úvěr v ČR byl v hodnotě 57 milionů EUR, který byl poskytnut jako globální úvěr na financování malých nebo průměrných investic. Do roku 2004, kdy se ČR stala členem EU, čerpala v rámci pomoci kandidátským zemím úvěry v hodnotě 5,5 mld. EUR. Ty byly použity na celkem 58 projektů, z toho největší množství úvěrů putovalo do komerčních bank jako *úvěrové linky* (Credit Lines), které zprostředkovávaly úvěry českým podnikům.

Obr. 4.2 Vývoj poskytnutých úvěrů od EIB do České republiky

Zdroj: European investment bank, Projects Financed, 2014e; vlastní zpracování

Od vstupu České republiky do EU bylo díky úvěrům z EIB k březnu 2014 financováno 175 projektů, kdy opět největší sektorové zastoupení měly zprostředkované úvěry komerčním bankám. Během následujících čtyř let do roku 2008, než vypukla finanční krize, ČR měla podepsané úvěry v hodnotě téměř 5,5 mld. EUR. Na zdroje nejnáročnější projekt pocházel ze sektorové oblasti dopravy. Projektu *Silniční a železniční investiční programy v rámci operačního programu pro dopravu 2007-2013* byly uděleny celkem tři úvěry v hodnotě 1,3 mld. EUR.

V letech 2008 až 2012 Banka poskytla České republice úvěry o celkovém objemu 6,8 mld. EUR. Na začátku zmíněného období se banka zavázala poskytnout ČR úvěry ve výši 6,7 mld. EUR. Svůj nastavený limit ČR tedy mírně přecerpala.

Tab. 4.5 Úvěry podepsané v ČR od roku 2004

Rok	Počet projektů	Objem úvěrů v EUR	Největší sektorové zastoupení
2004	5	560 956 773	Úvěrové linky
2005	32	1 237 221 929	Doprava
2006	17	959 145 067	Úvěrové linky
2007	15	1 599 358 867	Úvěrové linky
2008	13	1 110 603 113	Doprava
2009	18	2 044 880 631	Úvěrové linky
2010	24	1 650 195 739	Úvěrové linky
2011	19	1 246 273 560	Úvěrové linky
2012	16	784 710 279	Úvěrové linky
2013	16	749 240 861	Úvěrové linky

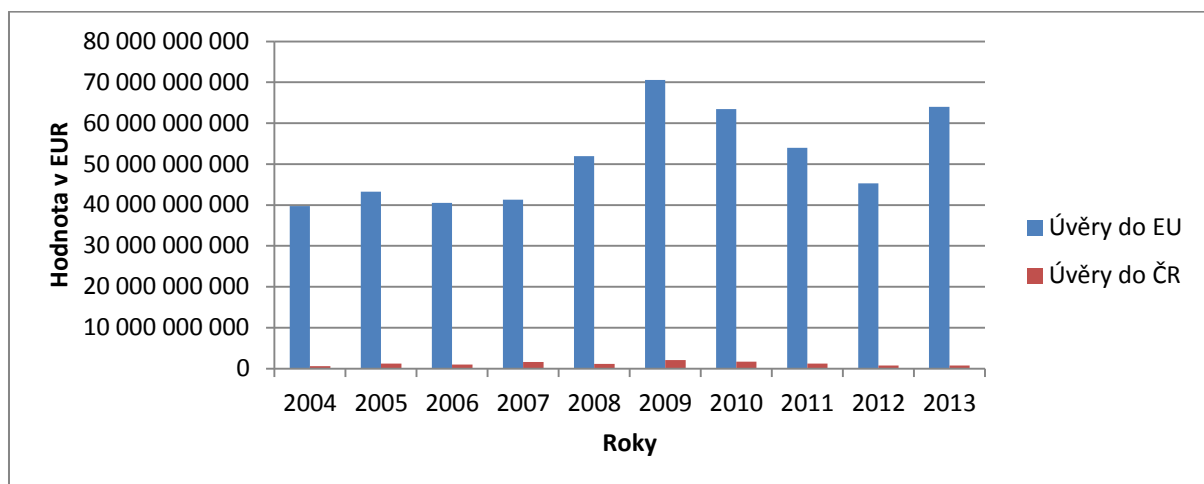
Zdroj: European investment bank, Projects Financed, 2014e; vlastní zpracování

Tabulka 4.5 porovnává objemy podepsaných úvěrů a jejich počet od vstupu ČR do Evropské Unie do současnosti. V roce 2005 se projevil růstový trend úvěrů, kdy celková částka byla dvakrát větší než v roce předchozím. V tomto roce i převažoval počet úvěrů v dopravě. Převaha sektorového zastoupení v dopravě se vyskytla ještě v roce 2008. V ostatních letech vždy největší počet i částky byly, jako úvěrové linky, zprostředkovány přes komerční banky malým a středním podnikům. Historicky největší částka poskytnutých zdrojů do ČR byla v roce 2009.

Ovšem celkově úvěry EIB do České republiky tvoří jen malý zlomek. Toto porovnání znázorňuje Obr. 4.3, kdy modré sloupce představují úvěrové stropy za celou Evropskou Unii a červené pak za ČR. Jelikož je ČR malá země, je tento poměr logický. Pro lepší srovnání jsou v kapitole uvedeny následující obrázky.

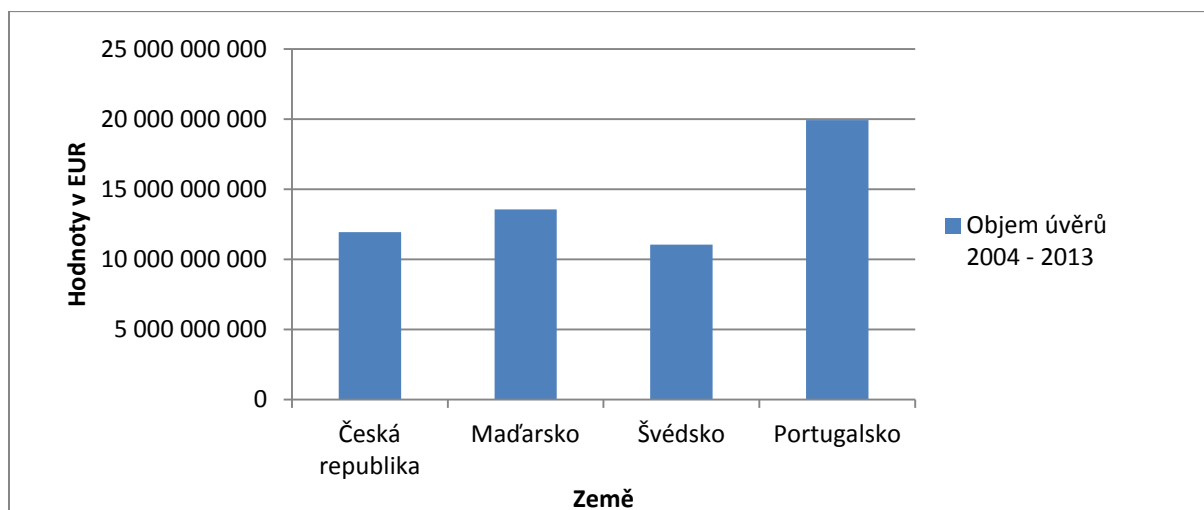
Obr. 4.4 poskytuje graf, kde jsou srovnány objemy úvěrů v letech 2004 – 2013 v zemích s podobným počtem obyvatel. Česká republika má cca 10,5 mil obyvatel (Eurostat, 2014b). ČR úvěry využívá v podobné míře jako Švédsko. Ovšem Portugalsko, možnosti EIB dokáže využít mnohem lépe, konkrétně o 8 mld. EUR více v pozorovaném období.

Obr. 4.3 Úvěrové stropy v EU a v ČR

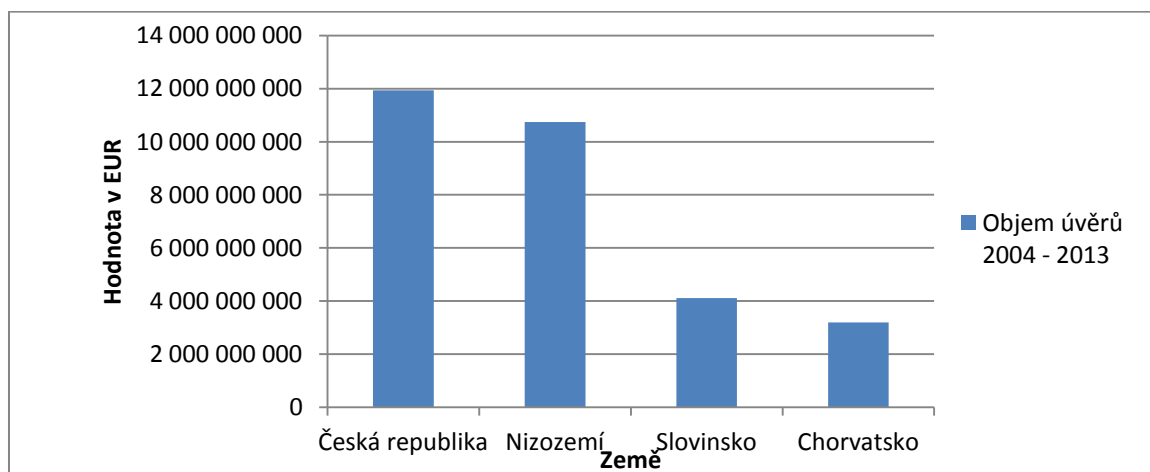
Zdroj: European investment bank, Projects Financed, 2014e; vlastní zpracování

Obr. 4.4 Objemy úvěrů dle zemí s podobným počtem obyvatel za roky 2004 – 2013

Zdroj: European investment bank, Projects Financed, 2014e a Eurostat 2014b; vlastní zpracování

Obr. 4.5 Objemy úvěrů dle zemí s podobným tempem růstu HDP v roce 2013

Zdroj: Zdroj: European investment bank, Projects Financed, 2014e a Eurostat 2013; vlastní zpracování

V Obr 4.5 jsou srovnány země s podobným tempem růstu v roce 2013 a jejich objemy úvěrů za léta 2004 – 2013. Tempo růstu reálného HDP v ČR bylo v roce 2013 - 0,9 % (Eurostat, 2013). V Chorvatsku jsou započteny i úvěry z let, kdy bylo kandidátskou zemí. V porovnání s těmito zeměmi si ČR vede v čerpání nejlépe. Vzhledem k optimistickému očekávání růstu HDP v Unii, lze očekávat i růst investic a s nimi i více poskytnutých úvěrů od EIB.

Podrobnější zpracování úvěrů do ČR za rok 2012 uvádí tabulka 4.6. Dále je zde uvedeno, kolik prostředků dle cílů čerpá Česká republika. Španělsko je zde pro porovnání, jakožto země, která úvěry z EIB čerpá nejvíce z celé osmadvacítky. Protože některé finanční operace sledují hned několik cílů, nelze tyto hodnoty sčítat. Z tabulky lze vyčíst, že největší alokace prostředků je poskytnuta do cíle Ekonomická a sociální soudržnost. Tento trend sleduje i ČR.

Tab. 4.6 Úvěry za rok 2012 podle cílů v mil. EUR

	CELKEM 2012	ČR	ŠPANĚLSKO
Znalostní ekonomika	8 912	190	1 104
TEN-T	5 899	-	1 851
Konkurenceschopnost a bezpečná energie	4 488	100	905
MSP a Podniky se Střední Kapitalizací	10 516	286	2 680
Obnova a regenerace měst	2 349	22	212
Ochrana životního prostředí	3 910	-	813
Obnovitelná energie a energetická účinnost	2 742	29	289
Udržitelná doprava	3 410	3	132
Ekonomická a sociální soudržnost	15 438	602	3 329
Klima	11 578	37	2 376

Zdroj: Annual Report 2012; 2013; vlastní zpracování

Ne všechny projekty předložené ke schválení jsou automaticky schválené. Proces hodnocení a schvalování může, stejně jako při schvalování dotací, trvat i několik měsíců. Aktuálně jsou u EIB v procesu jednání projekty uvedené v příloze 6. Tyto projekty se nachází v různých stádiích schvalován, jsou to tzv. „*Project to be financed*“. Příloha 6 poskytuje seznam všech dosud nepodepsaných úvěrů se subjekty v České republice. To znamená, že o úvěrech se jedná, nebo čekají na schválení, nebo čekají na vyplacení. Z předchozích let

už byly všechny schválené projekty vyplaceny. Sektorově převažují úvěrové linky do komerčních bank. Následuje důležitá oblast dopravy a městského rozvoje a služeb. Během zpracování této práce byl schválen úvěr pro město Ostrava.

Úvěrové linky od zprostředkující banky

Úvěrové linky jsou typem globálních úvěrů, které komerční banky zprostředkovávají subjektům v dané zemi. Nejčastěji jsou tyto prostředky použity jako zdroje pro MSP. V České republice tuto službu poskytuje 12 bankovních společností (Příloha 3). Mezi největší poskytovatele patří RaiffeisenBank. Tyto úvěry jsou určeny malým a středním podnikům s méně než 250 zaměstnanci s plným pracovním úvazkem. Maximální výše nákladů na jeden projekt je podmíněna na 600 mil. Kč a to odráží i maximální výši úvěru do poloviny celkových nákladů, tedy 300 mil. Kč. Minimální výše úvěru je stanovena na 10 mil. Kč. Pro poskytnutí tohoto typu úvěru je stanoveno omezení zdrojů z EU. Zdroje z EIB a ostatní finanční zdroje z EU, jako jsou dotace, záruky atd., nesmí tvořit více než 100 % nákladů projektu. Je také vymezen účel úvěru a vyloučené aktivity. Doba splatnosti se pohybuje mezi třemi až 12 lety. Výhodou oproti běžným úvěrům je nízká úroková sazba a úvěr je možné poskytnout i bez zajištění nemovitosti.

Úvěr může být poskytnut jen k těmto účelům (RAIFFEISEN BANK, 2014b):

- hmotný majetek;
- nehmotný majetek;
- výzkumné práce,
- plánování a finanční náklady během fáze výstavby,
- náklady na výzkum a vývoj (poplatky, vývoj, hrubé mzdy přímo spojené s výzkumem, zdokonalování a inovace procesů), atp.,
- permanentní nárůst pracovního kapitálu (pohledávek, zásob) související s rozšiřováním obchodních aktivit,

Nárok na úvěr je zamítnut v případě aktivit související s (RAIFFEISEN BANK, 2014b):

- výrobou zbraní,
- hazardem,
- výrobou tabáku,
- aktivity s nevykompenzovanými dopady na životní prostředí,
- developerské aktivity atp.

Ostatní zprostředkovatelé uvedení v příloze 3 poskytují velmi podobné podmínky financování z úvěrů.

Zelený úvěr

Zelený úvěr je obdoba globálních úvěrů pro malé a střední podniky do 250 zaměstnanců. Tento úvěr je poskytován na základně Zelené iniciativy (Green Initiative). Projekt musí dosáhnout alespoň 30 % úspor energie v kategorii budov a 20 % v ostatních kategoriích, nebo 20 % úspor CO₂ emisí ve všech sektorech (RAIFFEISEN BANK, 2014a). Výhodou tohoto produktu je poskytnutý grant do 14 % z úvěru do maximální výše 140 000 EUR ze zdrojů EU. Samozřejmostí je zvýhodněná úroková sazba, možnost dlouhodobého financování projekt, jehož celkové náklady činí až 12,5 mil EUR a bezplatné technické a finanční poradenství pro úspěšnou realizaci projektu.

4.3.1 Projekt: Ostrava komunální infrastruktura

V roce 2008 byl zahájen projekt Ostravské komunální infrastruktury, který je financován, mimo podpory z Evropských fondů, také ze zdrojů Evropské investiční banky. EIB poskytla v první fázi na projekt 117 mil. EUR (3 mld. Kč). Ve druhé fázi Město Ostrava zažádalo o nový úvěr ve výši 39 mil. EUR (1 mld. Kč). Tato druhá žádost byla schválena 7. února 2014. Úvěr EIB bude podporovat projekt, který splňuje priority banky v oblasti obnovy měst a infrastruktury, veřejné dopravy, ochrany životního prostředí, kanalizace, školství, kulturní dědictví a komunitních služeb. Tímto se má zlepšit konkurenceschopnost regionu a podpořit nutné strukturální změny.

V první fázi projektu byly prostředky využity na zlepšení dopravního uzlu v přední části hlavního vlakového nádraží a na revitalizaci centra města, včetně výstavby nových cyklostezek podél řeky Ostravice a modernizace městské Zoo. Nebyly opomenuty ani investice do regenerace brownfieldů v oblasti Karolíny a přestavba Ostravského hradu. Další dodatečné investice se budou týkat obecní kanalizace a městského stadionu.

Druhá fáze projektu komunální infrastruktury bude probíhat v následujících letech. V únoru 2014 byla odsouhlasena půjčka od EIB a čeká se na její podepsání. Cílem bude i tentokrát zlepšit veřejnou infrastrukturu (např. silnice, městskou hromadnou dopravu, pěší a zelené zóny), dále kulturní zařízení a dědictví, zdravotní, sociální a sportovní zařízení, zlepšování životního prostředí a ochranná opatření. Očekává se, že na tento projekt budou použity i zdroje z fondů pro nové programové období 2014 - 2020.

4.3.2 JESSICA v České republice

Jak už bylo zmíněno výše, JESSICA je finanční nástroj, který neposkytuje nové zdroje, pouze převádí zdroje z operačních programů do holdingových fondů²⁵.

Právě Moravskoslezský kraj jako první v ČR implementoval nástroj JESSICA. V únoru 2010 byl založen holdingový fond Moravskoslezsko, který byl spravován Evropskou investiční bankou. Řídící a monitorovací orgán – Investiční rada, měl ve vztahu k EIB za úkol součinnost, dále informovat o změnách legislativy a zajistit dodržování pravidel EU. Ve vztahu k Fondu rozvoje města poskytoval metodickou a informační podporu a podával posouzení a stanoviska k jednotlivým projektovým záměrům. Vzhledem k vysokým poplatkům, které kraj platil Evropské investiční bance za správu holdingového fondu, padlo rozhodnutí ukončit holdingový fond a nahradit jej novým fondem

Vzhledem k získaným zkušenostem za čtyřleté období fungování holdingového fondu, bylo možné k 1. 1. 2014 respektive k 7. 2. 2014 vytvořit novou organizační strukturu v rámci Úřadu regionální rady. Veškeré kompetence vůči FRM, které dříve vykonávala EIB, přešly na řídicí orgán Regionální rady Moravskoslezsko.

Oddělení pro finanční nástroj JESSICA má na starosti širokou škálu úkolů (Sventek, 2014):

- metodicky řídí činnost FRM,
- provádí monitorování a kontrolu činnosti FRM a správy příspěvků poskytnutých FRM v souladu s podmínkami příslušné operační smlouvy,
- posuzuje úplnost žádosti o vyplacení podmíněné půjčky,
- posuzuje projektové fiše projektů určených k financování z prostředků FRM,
- odpovídá za správu vrácených finančních prostředků FN JESSICA,
- schvaluje čtvrtletní zprávy o činnosti FRM, způsobilých městských projektech, včetně výpočtu poplatků za správu,
- zajišťuje přezkum a v příslušných případech i další hodnocení obchodních plánů FRM,

²⁵ „Holdingový fond je příjemcem dotace a následně vytváří finanční nástroje, právní subjekt, státem vlastněný, fungující jako finanční instituce. HF není nástroj! Neinvestuje do konečného projektu. Je profesionálním správcem aktiv mnoha druhů. Poskytuje odborné poradenství řídicím orgánům.“ (Hanzlík, Finanční nástroje 2014-2020, Ostrava; 2013).

- předkládá Výboru Regionální rady návrhy na poskytnutí příspěvků FRM,
- provádí monitorovací návštěvy FRM a projektů realizovaných z příspěvků FRM,
- zpracovává Výroční zprávu o pokroku FN JESSICA za jednotlivé kalendářní roky.

Jako poradní orgán byla zřízena Rada expertů pro FN JESSICA, která nahrazuje Investiční radu a má za úkol monitoring. Je složena z 5 odborníků z oblasti financování městské nebo veřejné infrastruktury nebo urbanistického plánování jmenovaných Výborem regionální rady. Usnesení této rady má pouze doporučující charakter, tedy má menší pravomoc, než zaniklá Investiční rada.

V současné době v Moravskoslezském kraji existují dva fondy rozvoje v rámci FN JESSICA. Fondy jsou vedeny pod správou Českomoravské záruční a rozvojové banky (ČMZRB) a společnosti Contera. Prostředky v těchto fondech pochází z nevyčerpaných zdrojů z regionálního operačního programu Moravskoslezsko (ROP-M). Do holdingového fondu bylo převedeno 500 mil. Kč. Tato částka byla rozdělena do fondů spravovaných zmíněnými společnostmi v poměru 171 mil. Kč ve prospěch ČMZRB a 329 mil. Kč ve prospěch Contera.

ČMZRB a stav FRM pro Moravskoslezský kraj

První fond spravuje Českomoravská záruční a rozvojová banka a.s., která smlouvu s EIB podepsala 13. března 2012. Základní vklad do fondu činil 171 mil. Kč. ČMZRB vykonává výkonnou činnost při jednání se zájemci o úvěry. Posuzuje žádosti o úvěry a zabezpečuje správu těchto úvěrů. Od začátku činnosti této banky bylo posuzováno 11 projektů. Dodnes byla uzavřena pouze jedna smlouva o úvěr. Tento malý počet je zaviněn především nesouladem s podmínkami programu, nezájmem o úvěr z důvodu komplikovanosti procesu získání úvěru a náročnosti podmínek po získání úvěru nebo změnou záměru žadatele (Českomoravská záruční a rozvojová banka, 2014). Poslední žádost, která byla podána v lednu 2014, prochází procesem hodnocení. Projekt, který splňoval všechny podmínky s názvem Rekonstrukce Národního domu v Bohumíně na multifunkční objekt, byl zahájen 23. Září 2013 a předcházelo mu podepsání smlouvy 28. března téhož roku. Výše úvěru 57,5 mil Kč, jehož příjemcem je město Bohumín, z větší části kryje celkové náklady projektu ve výši 96,3 mil. Kč. Projekt prošel kontrolou v pořádku.

V procesu posouzení se nacházela ještě jedna žádost a v případě jejího schválení budou prostředky z fondu téměř vyčerpané. Ovšem jsou už známy problémy s nenaplňováním podmínek programu, současným stavem připravenosti podmínek a také hrozí riziko

nevyčerpaní úvěru do konce roku 2015 (Českomoravská záruční a rozvojová banka, 2014). V současnosti ČMZRB stáhla své výzvy a působí už jen jako správce poskytnutého úvěru. Zbýlé nevyčerpané prostředky se převedou do fondu spravovaného společností Contera.

CONTERA, Urban Development Fund MS - Ostrava Business Park

Společnost Contera se v rámci holdingového fondu JESSICA zaměřuje především na regeneraci brownfields a na infrastrukturu pro podnikání. V současné době poskytuje úvěr na projekt Ostrava Business Park, který leží v lokalitě Ostrava Kunčičky. Svou činností vyplňuje tržní mezeru, kdy projekt je pro komerční banky neatraktivní. Celkové výdaje činí 215 mil. Kč, přičemž z úvěru JESSICA je poskytnu při úrokové míře 0,5 % p.a. 158 mil. Kč (Kastl, Foltýnek, CONTERA GROUP, 2014). Projekt se nachází ve fázi před dokončením. Ve fondu je momentálně připraveno 196 mil. Kč na další projekty podporující podnikání.

* * *

Vliv EIB na ekonomický růst zemí, se dle podílu na tvorbě HDP jeví jako malý, ale stále důležitý. To potvrzuje růst úvěrových stropů v období ekonomické krize v letech 2008–2011. Navýšení základního kapitálu pomohlo k obnově vyššího podílu úvěrů z EIB na HDP v roce 2013. Význam EIB vzroste v novém programovém období 2014–2020, protože se do popředí dostávají návratné zdroje, jako finanční nástroje a úvěry. Podíl dotací pro financování projektů bude stále vyšší, ale podíl finančních nástrojů, které iniciuje EIB vzroste. Úvěry poskytnuté prostřednictvím FN mají delší dobu splatnosti, než běžné úvěry u komerčních bank, stejně tak úroková sazba je výhodnější. Tyto iniciativy umožní zaplnit tržní mezeru v nabídce finančních zdrojů.

5. Závěr

Evropská investiční banka byla, je a ještě stále bude významným hráčem v institucionálním systému Evropské Unie. Cílem práce je zhodnotit roli Evropské investiční banky v institucionálním systému Evropské Unie a vyhodnotit dopad její činnosti na ekonomický rozvoj. Na základě dostupných zdrojů jsem dospěla k závěru, že tato instituce má velmi významnou roli v naplňování cílů strukturálních politik. Schopnost banky získat zdroje za nejvýhodnějších podmínek na kapitálových trzích je jedinečná mezi podobnými finančními institucemi. Právě díky této funkci je EIB nenahraditelnou součástí podpůrného systému Evropské Unie. Na základě úvěrů a záruk, které banka poskytuje veřejným i soukromým subjektům, se multiplikuje efekt investovaných zdrojů několikanásobně. Ačkoliv s rostoucím počtem nových členských států rostou úvěrové stropy, dojde i k navýšení základního kapitálu díky přispěním nového akcionáře – nové členské země. Touto poslední zemí bylo Chorvatsko.

Sféra činnosti EIB spadá i mimo EU. Nejviditelnější činnost EIB je v kandidátských státech. Je to logické, neboť cílem banky je podporovat ekonomický rozvoj. Princip financování ze zdrojů EIB je velmi podobný tomu uvnitř EU. Liší se jen vymezené úvěrové stropy, které jsou výrazně nižší. V roce 2013 se ovšem poměr mezi úvěry vně i uvnitř EU změnil a to tak, že procentní objem úvěrů se zvýšil ve prospěch partnerských zemí. Největším dlužníkem z kandidátských zemí vůči EIB, co do objemu úvěrů, za dobu její existence, je Turecko (23 mld. EUR)²⁶. Jako jeden z námětů na rozšíření této práce považuji za zajímavé prozkoumat vztahy Evropské Unie se Sultanátem Brunej, jakožto zemí s největším objemem úvěrů od EIB spadající pod partnerské země v Asi a Jižní a Latinské Ameriky.

Je zřejmé, že úvěrová aktivita banky nepolevuje, ale naopak sílí. Jako jediná instituce EU má schopnost flexibilně reagovat na vzniklé potřeby ekonomických subjektů. Tato skutečnost zvláště nabyla na významu v době, kdy Unii postihla závažná finanční krize a bylo nutné rychle řešit nové problémy. V kooperaci s ostatními institucemi, s Evropskou Komisí však nejvíce, poskytla první pomoc ohroženým státům. Vytváření stále nových iniciativ a nástrojů je reakcí na rozmanitou poptávku trhu na zdroje financování. Evropská investiční banka vyplňuje svou činností mezery trhu, kdy napomáhá realizaci projektů veřejného zájmu, které pro soukromou sféru nejsou dost výnosné.

Aktivní zapojení EIB do řešení finanční krize si vybralo svou daň. Po čtyřech letech navyšování úvěrových stropů, byla banka nucena svou činnost omezit, aby neztratila nejvyšší

²⁶ Dle údajů od roku 2004 do roku 2014.

udělený rating AAA. Neobyčejně významné bylo pak navýšení základního kapitálu v roce 2012, které má silně pozitivní vliv na činnost banky. Objem schválených úvěrů za první polovinu roku 2013 vzrostl téměř o dvě třetiny oproti předchozímu období.

Při pozorování podílu úvěrů z EIB na HDP lze vyvodit, že až do krize se podíl stále zvyšoval. Podíl odráží i prudký skok v roce 2009, kdy banka napomáhala ekonomické stimulaci v podobě navýšení svých úvěrových stropů. Tento vývoj odráží i schválené žádosti o úvěry v České republice. Při porovnání schválených zdrojů od EIB do ČR od roku 2004 až do současnosti lze ale vyvodit, že ČR čerpá jen nepatrné množství z celkových ročních stropů. Vzhledem k velikosti země jsou tyto výsledky očekávatelné. Proto je v práci srovnána Česká republika se zeměmi, které mají podobné podmínky. Při porovnání ČR se zeměmi, které mají podobný počet obyvatel, neumí Česká republika využít možnosti nabízené EIB tolik, jako Portugalsko, které za sledované období využilo výhodné úvěry v hodnotě cca 19 mld. EUR, kdežto ČR v hodnotě cca 11 mld. EUR. Při srovnání zemí s podobným růstem reálného HDP jako má ČR v roce 2013, se jeví jako více úspěšnou zemí.

Pro příští programové období se skupina EIB zavazuje k úzké spolupráci s Komisí, členskými státy, národními rozvojovými bankami a dalšími akcionáři, což povede k ještě větší efektivnosti a zesílení pákového efektu při tvorbě nových finančních zdrojů. Očekává se, že použití společných nástrojů bude stěžejní pro nové období. Po diskuzi mezi EIB a Komisí je jasné, že se vytvoří nová generace finančních nástrojů – iniciativ, jakou jsou Nástroj pro propojení Evropy (Connecting Europe Facility, CEF), Horizont 2020 (Horizon 2020) a Evropské strukturální a investiční fondy (European Structural and Investment Funds, ESIF) a dále doprovodné poradenské služby jak v přípravné, tak v realizační fázi. Příprava a první realizace projektů pod těmito nástroji začala už v roce 2012, ale výrazné dopady se projeví až v následujících letech.

Nový vnější úvěrový mandát Evropské investiční banky (External Lending Mandate, ELM), orientovaný na partnerské země, pro období 2014-2020 je schvalován Komisí, Parlamentem a Radou a také vedením EIB. Předpokládané schválení proběhne do první poloviny roku 2014. Výše rozpočtu EU bude mít zásadní vliv i na činnost EIB v rámci tohoto mandátu.

Na dlouho diskuzi mezi EIB a Komisí se jeví i společný mechanismus sdílení rizik. Tento nový mechanismus by měl umožnit členským státům dobrovolně pro tento účel vyčlenit část strukturálních fondů. Otázkou také zůstává, zda úroková sazba nabízená Evropskou investiční

bankou je, při současných už tak nízkých úrokových sazbách, které drží ECB na historickém minimu, stále výhodná.

Jelikož pro nové programové období 2014 – 2020 Komise preferuje návratné zdroje před nevratnými dotacemi, finanční iniciativy podporované EIB nabývají na větším významu. Tímto chce Komise dosáhnout úspor v rozpočtu EU, multiplikovat zapojené zdroje, podpořit důležitá odvětví, zvýšit zaměstnanost a postupně naučit členské státy využívat těchto mechanismů. Je tedy zřejmé, že finanční iniciativy se stanou nedílnou součástí finančních zdrojů sdílené politiky HSS.

V této práci je jako příklad uveden finanční nástroj JESSICA, který je určen pro rozvoj měst. Výhodou nástrojů obecně je fakt, že vrácené zdroje z úspěšných projektů se nemusí vracet Unii, ale stávají se národními. Tyto pak lze využít na další podporu projektů v oblasti zájmu finančních nástrojů. V rámci JESSICA pak na další rozvoj městské infrastruktury apod. Členské země, včetně České republiky, si mohou tímto způsobem vytvořit funkční infrastrukturu a zároveň získat nové prostředky v řádech desítek miliard korun pro další investice, které nebudou zahrnuty v rozpočtech.

Další výhodou finančních nástrojů je i dlouhá doba splatnosti, která umožní soukromým i veřejným subjektům splácet úvěr po delší dobu v menších splátkách. Zvláště pro veřejné a poloveřejné subjekty je to neocenitelné. Stejně tak úroková sazba je nižší než u komerčních bank.

Proč tedy finanční nástroje nebyly tolik využívány? Především proto, že jsou to vratné finanční prostředky. Každý soukromý i veřejný subjekt, raději zvolí dotace, před úvěrem. Ovšem tento způsob je na rozpočet EU i na národní rozpočty velmi náročný. Nové období v Unii je tak zaměřeno na výsledky a ty vyžadují efektivitu řízení finančních zdrojů. Proto EIB v budoucnu bude hrát ještě velkou roli v Evropské Unii.

Seznam použité literatury

Knihy:

1. CIHELKOVÁ, Eva. *Evropská ekonomická integrace: procesy, politiky, governance*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica, 2011. 336 s. ISBN 978-80-245-1835-0.
2. DUŠEK, Jiří. *Historie a organizace Evropské unie*. 2. přeprac. a dopl. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. 284 s. ISBN 978-80-86708-95-9.
3. LIŠKA, Václav a Daniel, STAVÁREK. *Světové a regionální finanční instituce*. Praha: Professional Publishing, 2003. 156 s. ISBN 80-86419-40-1.
4. EVROPSKÁ INVESTIČNÍ BANKA. *Zpráva o činnosti 2012*. Lucemburk: Skupina Evropské investiční banky, 2013f. 40 s. ISBN 978-92-861-1737-4.

Elektronické publikace:

5. *Annual Report 2012: Statistical Report* [online]. Luxemburg: European Investment Bank, 2013, 50 s. [cit. 2014-03-15]. ISBN 978-92-861-1735-0. Dostupné z: <http://www.eib.org/attachments/general/reports/st2012en.pdf>
6. *Annual Report 2011: Statistical Report* [online]. Luxemburg: European Investment Bank, 2012, 68 s. [cit. 2014-03-15]. ISBN 978-92-861-1468-7. Dostupné z: <http://www.eib.org/attachments/general/reports/st2011en.pdf>
7. *Annual Report 2010: Statistical Report* [online]. Luxemburg: European Investment Bank, 2011, 72 s. [cit. 2014-03-15]. ISBN 978-92-861-1313-0. Dostupné z: <http://www.eib.org/attachments/general/reports/st2010en.pdf>
8. *Annual Report 2009: Statistical Report* [online]. Luxemburg: European Investment Bank, 2010, 72 s. [cit. 2014-03-15]. ISBN 978-92-861-1087-0. Dostupné z: <http://www.eib.org/attachments/general/reports/st2009en.pdf>
9. *Annual Report 2008: Statistical Report* [online]. Luxemburg: European Investment Bank, 2009, 64 s. [cit. 2014-03-15]. ISBN 978-92-861-0834-1. Dostupné z: <http://www.eib.org/attachments/general/reports/st2008en.pdf>
10. *Annual Report 2007: Statistical Report* [online]. Luxemburg: European Investment Bank, 2008, 56 s. [cit. 2014-04-11]. ISBN 978-92-861-0698-9. Dostupné z: <http://www.eib.org/attachments/general/reports/st2007en.pdf>

11. *Annual Report 2006: Statistical Report* [online]. Luxemburg: European Investment Bank, 2007, 54 s.[cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.eib.org/attachments/general/reports/st2006en.pdf>
12. *Annual Report 2005: Statistical Report* [online]. Luxemburg: European Investment Bank, 2006, 52 s.[cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.eib.org/attachments/general/reports/st2005en.pdf>
13. *Annual Report 2004: Statistical Report* [online]. Luxemburg: European Investment Bank, 2005, 47 s.[cit. 2014-04-11]. ISBN 92-861-0301-8. Dostupné z: <http://www.eib.org/attachments/general/reports/st2004en.pdf>
14. *Annual Report 1999* [online]. Luxemburg: European Investment Bank, 2000[cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.eib.org/attachments/general/reports/ar1999en.pdf>
15. BANK GROUP. *Welcome to the Annual Press Conference* [online]. 2014 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: http://www.eib.org/attachments/general/events/apc_2014_presentation_en.pdf
16. EVROPSKÁ INVESTIČNÍ BANKA. *JESSICA: Nový spôsob využívání finančních zdrojů EU na podporu udržitelných investic a růstu v městských oblastech* [online]. 2008, 6 s. [cit. 2014-02-11]. QH-78-07-297-CS-C. Dostupné z: http://www.bei.org/attachments/thematic/jessica_2008_cs.pdf
17. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *Operations Evaluation: Ex post evaluation of the use of Framework Loans to finance EIB investments in the EU, 2000-2011* [online]. 2012 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: http://www.eib.org/attachments/ev/ev_synthesis_report_framework_loans_in_eu_en.pdf
18. EUROPEAN INVESTMENT BANK GROUP: *Projects financed in 2003 and statistics* [online]. Luxemburg: European Investment Bank, 2004, 48 s.[cit. 2014-04-11]. ISBN 92-861-0110-4. Dostupné z: <http://www.eib.org/attachments/general/reports/st2003en.pdf>
19. EUROPEAN INVESTMENT BANK GROUP. *Operational Plan 2014-2016* [online]. 2014 [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: http://www.eib.org/attachments/strategies/cop_2014_en.pdf
20. EUROPEAN INVESTMENT FUND. *JEREMIE: Nový spôsob využitia štrukturálnych fondov EÚ na podporu prístupu MSP k financiám prostredníctvom holdingových fondov* [online]. 2012, 4 s. [cit. 2014-02-11]. QH-30-12-454-SK-C. Dostupné z:

- http://www.eif.europa.eu/news_centre/publications/Jeremie_leaflet_files/jeremie_leaflet_sk.pdf
21. *Financial Intermediaries in Czech Republic* [online]. Luxemburg: European Investment Bank, 2013 [cit. 2014-01-23]. Dostupné z: http://www.eib.org/attachments/lending/inter_cz.pdf
 22. FINANCING OPERATIONS IN 2013. In: *Annual Press Conference 2014* [online]. 2014 [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: http://www.eib.org/attachments/general/events/briefing2014_statistics_en.pdf
 23. HNUTÍ DUHA. *Evropská investiční banka: banka EU mimo evropskou kontrolu* [online]. 2006 [cit. 2014-01-23]. Dostupné z: http://www.hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/typo3/EIB_mimo_kontrolu.pdf
 24. *Politika transparentnosti EIB* [online]. 2010 [cit. 2014-01-23]. Dostupné z: http://www.eib.org/attachments/strategies/transparency_policy_cs.pdf
 25. *Operational plan 2014-2016* [online]. Luxemburg: European Investment Bank, 2013 [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: http://www.eib.org/attachments/strategies/cop_2014_en.pdf
 26. *Společná zpráva Evropské Komise a EIB* [online]. 2013 [cit. 2014-03-13]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/eib_cs.pdf
 27. *'Results financing' EIB operations outside the EU* [online]. Luxembourg: European Investment Bank, 2013 [cit. 2014-03-07]. ISBN 978-92-861-1906-4. Dostupné z: http://www.eib.org/attachments/country/rem_results_financing_en.pdf
 28. *The EIB Group in the year 2002: Projects financed and statistics* [online]. Luxemburg: European Investment Bank, 2003, 44 s. [cit. 2014-04-11]. ISBN 92-861-0076-0. Dostupné z: <http://www.eib.org/attachments/general/reports/st2002en.pdf>
 29. *The EIB Group in the Year 2001: Projects financed and statistics* [online]. Luxemburg: European Investment Bank, 2002, 44 s. [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.eib.org/attachments/general/reports/st2001en.pdf>
 30. *The EIB Group in the Year 2000: Projects financed and statistics 2000* [online]. Luxemburg: European Investment Bank, 2001, 40 s. [cit. 2014-04-11]. ISBN 92-861-0004-3. Dostupné z: <http://www.eib.org/attachments/general/reports/st2000en.pdf>

WWW stránky:

31. Akcie. Pákový efekt [online]. 2010 [cit. 2014-04-23].
<http://www.akcie.cz/slovník/pakovy-efekt-leverage?gclid=CPiPkv2Bn74CFe3JtAodRC0AUg>
32. BLAHUŠIAK, Igor. Evropská investiční banka. In: *Euroskop* [online]. 2013 [cit. 2014-01-22]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/83/sekce/evropska-investicni-banka/> <https://www.euroskop.cz/83/sekce/evropska-investicni-banka/>
33. EURACTIVE. *Digitální agenda pro Evropu* [online]. 2013 [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/obchod-a-export0/link-dossier/digitalni-agenda-pro-evropu-000091>
34. EUROPA. *Evropská investiční banka* [online]. 2013 [cit. 2014-01-22]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eib/index_cs.htm
35. *European Central Bank* [online]. 2014 [cit. 2014-04-24]. Dostupné z: <http://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>
36. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *Products* [online]. 2014a [cit. 2014-01-23]. <http://www.eib.org/products/index.htm>
37. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *Project Loans* [online]. 2013a [cit. 2014-01-23]. Dostupné z: <http://www.eib.org/products/loans/index.htm>
38. EUROPEAN INVESTMENT BANK. Shareholders [online]. 2013b [cit. 2014-01-22]. Dostupné z: <http://www.eib.org/about/structure/shareholders/index.htm>
39. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *The Audit Committee* [online]. 2013c [cit. 2014-01-23]. Dostupné z: http://www.eib.org/about/structure/governance/management_committee/index.htm
40. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *Board of Directors* [online]. 2014b [cit. 2014-01-23]. Dostupné z: http://www.eib.org/about/structure/governance/board_of_directors/index.htm
41. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *Board of Governors* [online]. 2014c [cit. 2014-01-23]. Dostupné z: http://www.eib.org/about/structure/governance/board_of_governors/index.htm
42. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *The Management Committee* [online]. 2013d [cit. 2014-01-23]. Dostupné z: http://www.eib.org/about/structure/governance/management_committee/index.htm

43. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *Jaspers* [online]. 2014d [cit. 2014-02-22].
Dostupné z: <http://www.eib.org/products/jaspers/index.htm>
44. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *EIB capital 2013* [online]. 2013e [cit. 2014-01-23]. Dostupné z: http://www.eib.org/img/eib_capital_2013_en_72.png
45. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *Projects Financed* [online]. 2014e [cit. 2014-04-21]. Dostupné z: <http://www.eib.org/projects/loans/regions/index.htm>
46. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *EIB at the Glance* [online]. 2014f [cit. 2014-04-21]. Dostupné z: <http://www.eib.org/about/index.htm>
47. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *Priorities* [online]. 2014g [cit. 2014-04-21].
Dostupné z: <http://www.eib.org/projects/priorities/index.htm>
48. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *Energy* [online]. 2014h [cit. 2014-03-01].
Dostupné z: <http://www.eib.org/projects/priorities/energy/index.htm>
49. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *Urban and development environment* [online].
2014ch [cit. 2014-03-06]. Dostupné z:
<http://www.eib.org/projects/priorities/urban/index.htm>
50. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *Ostrava Municipal Infrastructure II* [online].
2013g, 7.2.2014 [cit. 2014-03-16]. Dostupné z:
<http://www.eib.org/projects/pipeline/2013/20130418.htm>
51. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *Project Cycle* [online]. 2014i [cit. 2014-03-29]. Dostupné z: <http://www.eib.org/projects/cycle/index.htm>
52. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *Projects to be Financed* [online]. 2014j [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://www.eib.org/projects/pipeline/index.htm>
53. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *Projects to be Financed: Czech Republic* [online].
2014k [cit. 2014-03-16]. Dostupné z:
<http://www.eib.org/projects/pipeline/regions/european-union/czech%20republic.htm>
54. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *Finance contracts signed: Czech Republic* [online].
2014l [cit. 2014-03-28]. Dostupné z:
<http://www.eib.org/projects/loans/regions/european-union/cz.htm>
55. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *Skupina EIB: rozhodná reakce na krizi* [online].
2014m [cit. 2014-03-28]. Dostupné z:
<http://www.eib.org/about/press/2014/2014-033-eib-group-strong-response-to-crisis.htm?lang=-en>
56. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *Shareholders* [online]. 2014 [cit. 2014-04-20].
Dostupné z: http://www.eib.org/who_we_are/shareholder/register.htm

57. EUROSTAT. *GDP and main components - volumes* [online]. 2014a [cit. 2014-04-23].
Dostupné z: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_gdp_k&lang=en
58. EUROSTAT. *Real GDP growth rate – volume* [online]. 2013 [cit. 2014-05-08].
Dostupné z: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00115>
59. EUROSTAT. *Demographic balance and crude rates* [online]. 2014b [cit. 2014-05-08].
Dostupné z: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=demo_gind&lang=en
60. HOYER, Werner. EUROPEAN INVESTMENT BANK GROUP. *Welcome to the Annual Press Conference* [online]. 2014 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: http://www.eib.org/attachments/general/events/apc_2014_presentation_en.pdf
61. JESSICA. In: *Dobrá rada: Komplexní informační servis pro klienty regionální rady Moravskoslezsko* [online]. 2014 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/moznosti-financni-podpory/jessica>
62. MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY: EIB i nadále podporuje financování MSP. In: *CEBRE* [online]. 2013 [cit. 2014-02-26]. Dostupné z: <http://cebre.cz/cz/archiv-zprav/zprava-6456/>
63. ONDREJČKA, Dušan. EIB supports municipal infrastructure in Ostrava (Czech Republic) with CZK 3 billion. In: *European Investment Bank* [online]. 2008 [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: <http://www.eib.org/projects/press/2008/2008-128-republique-tcheque-la-bei-accorde-un-pret-de-3-milliards-de-czk-a-la-ville-d-ostrava-pour-financer-ses-infrastructures.htm>
64. Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (CIP). In: *Evropská komise* [online]. 2014 [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/cip/index_cs.htm
65. Statut Evropské investiční banky. In: *Evropa: Přehled právních předpisů* [online]. 2011 [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/institutions_bodies_and_agencies/o10009_cs.htm
66. RAIFFEISEN BANK. *Zelený úvěr* [online]. 2014a [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.rb.cz/firemni-finance/firmy/uvery-financovani-obchodu-a-zaruky/zeleny-uver/>

67. RAIFFEISEN BANK. *Úvěr ze zdrojů Evropské investiční banky pro malé a střední podniky* [online]. 2014b [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.rb.cz/firemni-finance/firmy/uvery-financovani-obchodu-a-zaruky/uvery-eib/>

Ostatní:

68. ČESKOMORAVSKÁ ZÁRUČNÍ A ROZVOJOVÁ BANKA. ČMZRB – *stav FRM pro Moravskoslezský kraj*. [prezentace]. 2014 [cit. 2014-04-11].
69. STÜMMLER, Nicole. EUROPEAN INVESTMENT BANK. *Closing of the Moravia-Silesia JESSICA Holding Fund mandate – outstanding tasks to be finalised by EIB*. Ostrava, [prezentace]. 2014 [cit. 2014-04-11].
70. HANZLÍK, Martin. REGIONÁLNÍ RADA REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO. *Finanční nástroje 2014 - 2020*. [prezentace]. 2013 [cit. 2014-04-12].
71. KASTL Dušan a Daniel FOLTÝNEK. CONTERA GROUP. *CONTERA, Urban Development Fund MS: Jednání Investiční rady HF, 7 února 2014*. [prezentace]. 2014 [cit. 2014-04-11].
72. SVENTEK, David. REGIONÁLNÍ RADA REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO. *Aktuální stav implementace finančního nástroje JESSICA v regionu Moravskoslezsko*. [prezentace]. 2014. [cit. 2014-04-12].

Seznam zkratk

ACP	Afrika, Caribbean, Pacifik
AKT	Afrika, Karibik, Tichomoří
ALA	Asie, Latinská Amerika
CABEI	Central American Bank for Economic Integration, Středoamerická banka pro ekonomickou integraci
CDB	Caribbean Development Bank, Karibská rozvojová banka
CEB	Rozvojová banka Rady Evropy
CIP	Competitiveness and Innovation Framework Programme, Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČR	Česká republika
CEF	Connecting Europe Facility, Nástroj pro propojení Evropy
EAST	Partnerství zemí na východě
ECB	European Central Bank, Evropská centrální banka
ECU	European Currency Unit, Evropská měnová jednotka
EIB	European Investment Bank, Evropská Investiční Banka
EIF	European Investment Fund, Evropský investiční fond
ELENA	Evropská energetická pomoc na místní úrovni
ELM	External Lending Mandate, Vnější úvěrový mandát
EPEC	Odborné centrum partnerství
EPF	Eastern Partners Facility, Nástroj pro partnerské země na východě
ESIF	European Structural and Investment Funds, Evropské strukturální a investiční fondy
ESVO	Evropské společenství volného obchodu
EU	European Union, Evropská Unie
FN	Finanční nástroj
FRM	Fond rozvoje měst
HFs	Holding Funds Holdingové fondy
IKT	Informační a komunikační technologie
IMF	International Monetary Fund
JASMINE	Joint Action to Support Microfinance Institutions, Společná činnost na podporu mikrofinančních institucí

JASPERS	Joint Assistance to Support Projects in European Regions, Společná pomoc na podporu projektů v evropských regionech
JEREMIE	Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises, Společné evropské zdroje pro velmi malé až střední podniky
JESSICA	Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas, Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí
KfW	Německá státní rozvojová banka
MED	The Mediterranean Neighbourhood, Země sousedící na jihu středomoří
LGTT	Nástroj pro úvěrové záruky Trans-evropské dopravní sítě projektů
MMF	Mezinárodní měnový fond
MSP	Malé a střední podniky
NIB	Nordic Investment Bank, Severská investiční banka
PPP	Public Private Partnerschip, partnerství veřejného a soukromého sektoru
ROP-M	Regionálního operačního programu Moravskoslezsko
RRB	Regionální rozvojové banky
RSI	Nástroj pro sdílení rizik
SRRB	Sub-regionální rozvojové banky
SB	Světová banka
TEN-E	Transevropské energetické sítě
TEN-T	Transevropské dopravní sítě
UDFs	Urban Development Funds
VVI	Výzkum, vývoj, inovace
WB	World Bank
WBIF	Western Balkans Investment Framework, Investiční rámec pro západní Balkán
ZZÚ	zámořské země a území

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 9.5.2014

LUCIE OBRTILOVÁ

jméno a příjmení studenta

Seznam tabulek

Tabulka 2.1	Partnerské oblasti EU a objem prostředků z EIB v roce 2012
Tabulka 3.1	Výsledky činnosti EIB mimo EU v roce 2012
Tabulka 4.1	Zeměpisné členění úvěrů z podepsaných finančních kontraktů v letech 2008-2012
Tabulka 4.2	Orientační objemy úvěrů v mld. EUR od EIB v EU podle strategických oblastí
Tabulka 4.3	Schválené úvěry EIB v zemích, s nimiž je sjednán program pomoci (v mil. EUR).
Tabulka 4.4	Podíl objemu úvěrů z EIB na HDP Evropské Unie (v mil. EUR)
Tabulka 4.5	Úvěry podepsané v ČR od roku 2004
Tabulka 4.6	Úvěry za rok 2012 podle cílů v mil. EUR

Seznam obrázků

- Obrázek 2.1 Partnerské oblasti EU a objem prostředků z EIB v roce 2012
- Obrázek 2.2 Tržní mezera
- Obrázek 2.3 Podíl zemí čerpajících z JESSICA
- Obrázek 4.1 Podíl úvěrů z HDP
- Obrázek 4.2 Vývoj poskytnutých úvěrů od EIB do České republiky
- Obrázek 4.3 Úvěrové stropy v EU a v ČR
- Obrázek 4.4 Objemy úvěrů dle zemí s podobným počtem obyvatel za roky 2004 – 2013
- Obrázek 4.5 Objemy úvěrů dle zemí s podobným tempem růstu HDP v roce 2013

Seznam příloh

Příloha 1 Akcionáři EIB a částka splaceného základního kapitálu

Příloha 2 Projektový cyklus

Příloha 3 Zprostředkovatelé globálních úvěrů v České Republice

Příloha 4 Přehled iniciativ EIB

Příloha 5 Podepsané úvěry od roku 1998 v (mil EUR)

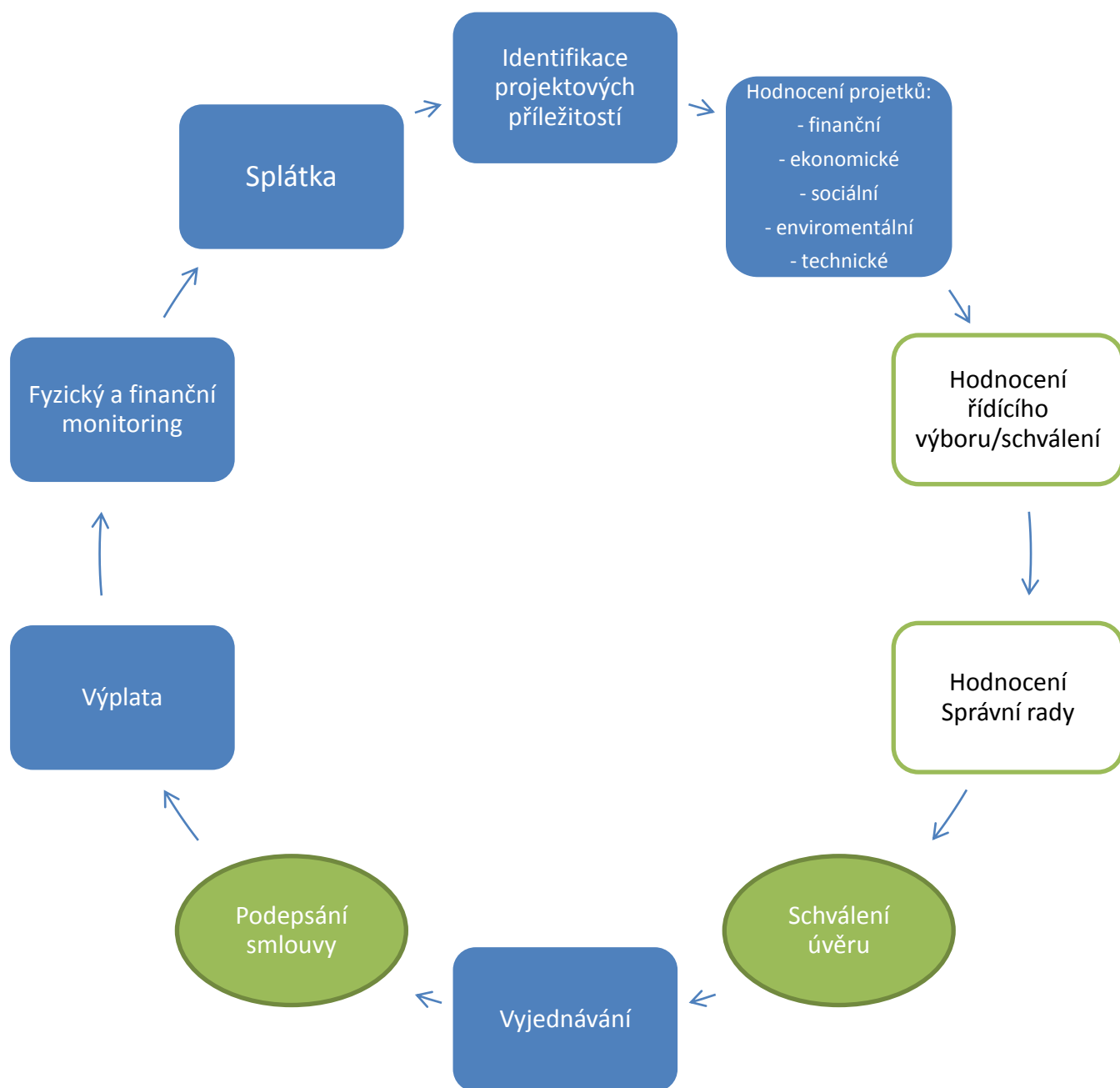
Příloha 6 Projekty, které budou financovány

Příloha 1 Akcionáři EIB a částka splaceného základního kapitálu

STÁT	ČÁSTKA (EUR)	ZKRATKA
Německo	39 195 022 000	DE
Francie	39 195 022 000	FR
Itálie	39 195 022 000	IT
Spojené království	39 195 022 000	GB
Španělsko	23 517 013 500	ES
Nizozemí	10 864 587 500	NL
Belgie	10 864 587 500	BE
Švédsko	7 207 577 000	SE
Dánsko	5 501 052 500	DK
Rakousko	5 393 232 000	AT
Polsko	5 017 144 500	PL
Finsko	3 098 617 500	FI
Řecko	2 946 995 500	GR
Portugalsko	1 899 171 000	PT
Česká republika	1 851 369 500	CZ
Maďarsko	1 751 480 000	HU
Irsko	1 375 262 000	IE
Rumunsko	1 270 021 000	RO
Chorvatsko	891 165 500	HR
Slovenská republika	630 206 000	SK
Slovinsko	585 089 500	SI
Bulharsko	427 869 500	BG
Litva	367 127 000	LT
Lucembursko	275 054 500	LU
Kypr	269 710 500	CY
Lotyšsko	224 048 000	LV
Estonsko	173 020 000	EE
Malta	102 665 000	MT
CELKEM	243 284 154 500	

Zdroj: EUROPEAN INVESTMENT BANK. EIB capital 2013e; vlastní zpracování

Příloha 2 Projektový cyklus

Zdroj: European Investment bank, Project Cyclus, 2014i; vlastní zpracování

Příloha 3 Zprostředkovatelé globálních úvěrů v České Republice

Česká spořitelna a.s. **/** Budějovická 1518/13b 140 00 Praha 4	Komerční banka a.s. *** Na Příkopě 969/33 11407 Praha 1
ČSOB, a. s. Radlická 333/150 150 57 Praha 5	Raiffeisenbank a.s. ** Hvězdova 1716/2b 140 78 Praha 4
ČSOB Leasing a.s. Na Pankráci 310/60 140 00 Praha 4	Raiffeisen-Leasing, s.r.o. Hvězdova 1716/2b City Tower 140 78 Praha 4
UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s. Želetavská 1525/1 140 92 Praha 4 - Michle	VB Leasing CZ spol s.r.o. Heršpická 5 639 00 Brno
UniCredit Leasing CZ a.s. Želetavská 1525/1 140 92 Praha 4, Michle	Sberbank CZ a.s. * Na Pankráci 1724/129 140 00 Praha 4
Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s. Jeruzalémská 964/4 110 00 Praha 1	SG Equipment Finance Czech Republic, s.r.o * Nam. Junkových 2772/1 155000 Praha 5
<p>* Banky, které se podílí nebo se budou podílet na rozvoji silných a konkurenceschopných MSP, tzv. SME Finance Facility (SME FF).</p> <p>** Banky, které se podílí nebo se budou podílet na podpoře energetické účinnosti a investic do obnovitelných zdrojů prováděné MSP, tzv. SME Finance Facility Energy Efficiency (SME FF EE).</p> <p>*** Banky, které se podílí nebo se budou podílet na sociálním a hospodářském rozvoji regionů nových členských států sousedících se starými členskými státy, na životní prostředí, dopravě, na zdraví a obecních investic do vzdělávacího sektoru, tzv. Municipal Infrastructure Facility (MIF).</p>	

Zdroj: EUROPEAN INVESTMENT BANK. Financial Intermediaries in Czech Republic, 2013; vlastní zpracování

Příloha 4 Přehled iniciativ EIB

	JASPERS	JESSICA	JEREMIE	JASMINE
CELÝ NÁZEV	Joint Assistance to Support Projects in European Regions	Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas	Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises	Joint Action to Support Microfinance Institutions
ČESKÝ NÁZEV	Společná pomoc na podporu projektů v evropských regionech	Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí	Společné evropské zdroje pro mikropodniky až střední podniky	Společná akce na podporu mikrofinančních institucí v Evropě
PODÍLEČJÍCÍ SE INSTITUCE	EIB, Evropská komise, Evropská banka pro obnovu a rozvoj a bankovní skupina KfW Bankengruppe)	EIB, Evropská komise a Rozvojová banka Rady Evropy	EIF a Evropská komise	EIF a Evropská komise
ÚLOHA	Poradenství pro nové členské státy EU v souvislosti s projekty infrastruktury	Podpora rozvoje měst	Pružné financování MSP	Poradenství na míru pro mikrofinanční instituce

Zdroj: Evropská investiční banka, 2013f; vlastní zpracování

Příloha 5 Podepsané úvěry od roku 1998 v (mil EUR)

Rok	EU	Partnerské země	Přistupující a kandidátské země	Celkem
1998	25 116	4 410	-	29 526
1999	27 765	1 662	2 373	31 800
2000	30 644	2 441	2 948	36 033
2001	31 184	2 933	2 659	36 776
2002	33 443	2 534	3 641	39 618
2003	34 187	3 556	4 589	42 332
2004	39 661	3 543	-	43 204
2005	42 276	5 131	-	47 406
2006	39 850	5 911	-	45 761
2007	41 431	6 389	-	47 820
2008	51 480	6 145	-	57 625
2009	70 505	8 597	-	79 102
2010	62 974	8 786	-	71 760
2011	53 750	7 129	-	60 880
2012	44 749	7 410	-	52 159
2013	64 019	7 717	-	71 736

Zdroj: Annual reports 1999-2012; vlastní zpracování

Příloha 6 Projekty, které budou financovány

DATUM	NÁZEV PROJETKU	ZEMĚ	SEKTOR	STATUS
25. 2. 2014	Zlín regionální infrastruktura III	ČR	Komposit infra.	Před schválením
13. 12. 2013	Optim. Berou-Zbiroh-Rokycany Line	ČR	Služby	Schválen
13. 12. 2013	Optim. Mosty u Jabl. – Český Těšín Line	ČR	Služby	V hodnocení
13. 11. 2013	Ostrava komunální infrastruktura II	ČR	Městský rozvoj	Schválen
3. 10. 2013	České distribuční sítě III	ČR	Energie	Schválen
17. 9. 2013	Pardubice regionální infrastruktura III	ČR	Komposit infra. a doprava	Podepsán
5. 7. 2013	Plzeň městská infrastruktura III	ČR	Městský rozvoj	Schválen
17. 6. 2013	SCEF CZ úvěr pro MSP a podniky se střed. Kapitalizací V	ČR, SL	Úvěrové linky	Podepsán
7. 3. 2013	Optim. H Dvořiště – Č. Budějovice Line	ČR	Doprava	V hodnocení
8. 2. 2013	ČSOB banka CZ MSP a další priority II	ČR	Úvěrové linky	Podepsán
6. 2. 2013	SBERBANK CZ MSP a další priority	ČR	Úvěrové linky	Schválen
28. 1. 2013	R48 Rychaltice – Frýdek Místek	ČR	Doprava	V hodnocení
28. 1. 2013	BUZZI UNICEM AMBIENTE E CONVERGENZA	ČR, IT, PO, NĚ	Průmysl	Schválen
3. 7. 2012	Kanalizace V BRNĚ	Česká republika	Voda, kanalizace	V hodnocení
9. 5. 2012	PRAHA vlakového nádraží-PLATFORMS I-IV	Česká republika	Služby	V hodnocení
9. 5. 2012	ROAD I 38 Moravské Budějovice BYPASS	Česká republika	Doprava	V hodnocení
9. 5. 2012	Elektrifikace Zábřeh - SUMPERK	Česká republika	Doprava	V hodnocení
7. 12. 2011	R6 - Jenišov - Kamenný Dvůr sekce	Česká republika	Doprava	V hodnocení
11. 10. 2011	Silniční stavby D1 35 a R55 03	Česká republika	Doprava	V hodnocení
2. 10. 2011	Volksbank Leasing CZ malé a střední podniky a MIDCAPS	Česká republika	Úvěrové linky	Schválený
2. 9. 2011	Rekonstrukce Přerov železničního uzlu	Česká republika	Doprava	V hodnocení
2. 9. 2011	Rekonstrukce železniční uzel Břeclav	Česká republika	Doprava	V hodnocení
31. 1. 2011	Stříbro-Planá-Cheb linka CZ koridor III	Česká republika	Doprava	V hodnocení
12. 10. 2010	Koridor IV železniční Vylepšení-I	Česká republika	Doprava	V hodnocení
20. 7. 2010	CZ-PL Border železniční elektrifikace	Česká republika	Doprava	V hodnocení

Zdroj: Evropská investiční banka, 2014k; vlastní zpracování